РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 13-го січня 1916. Ч. 6. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, January 13, 1916. No. 6.

НАСТУП В ГАЛИЧИНІ ПІД ОСОБИСТОЮ КОМАНДОЮ ЦАРЯ.

Росія просить Японію о поміч проти Австрії і Німеччини.

Австрійці здобули в Чорногорі гору Ловчин.

Англійська 40.000 армія у великій небезпеці.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

ЦАР ВИДАВ БУВ ПРИКАЗ — ЗА ВСЯКУ ЦІНУ ПЕРЕЛОМИТИ БОЄВУ ЛІНІЮ.

БЕРЛІН, 11. січня. — Останні воєнні операції в Галичині і на Буковині вказують на те, що тишина на тій боєвій лінії є лише хвилева. Помимо величезних страт, які Москалі потерпіли в убитих і ранених, стягають вони нові сили, щоби скріпити ослаблені свої передні ряди. Кождої хвилі можна надіяти ся нового наступу.

З оповіданя полонених Москалів виходить, що на сю боєву лінію прибули нові полки з Азії.

Полонені російські офіцири оповідають, що в передодни головного наступу над рікою Стрипою цар прибув до Теребовлї, щоби загріти свої війска до рішаючої битви. Цар видав був приказ, за всяку ціну переломити боєву лінію австрійсько-угорських війск. Офіцирам дано запоруку, що є достаточна сила війска, аби осягнути отсю ціль. Салдатам говорено, що коли тепер російським війскам удасть ся переломити боєву лінію неприятеля, то знова ціла Галичина опинить ся в їх руках і війна буде закінчена побідою Росії.

Головний наступ Москалів був звернений на горбок, який в честь команданта армії, ґенерала Бальтін-Пфлянцера, названо його іменем. Цар особисто обняв команду і видав приказ взяти приступом отсю гору. Наслідки сего наступу були такі, що тисячі російських трупів застелили побоєвищє перед австрійськими окопами або зависли на дротяних плотах. Цілі російські полки зістали зовсім знищені. Натомісць страти Австрійців були розмірно дуже незначні.

Амуніція і оружє, які відобрано російським полоненим, походять з японських фабрик.

ЯПОНІЯ — ПОСЛІДНА НАДІЯ МОСКАЛІВ.

ЛОНДОН, 10. січня. — У військових кругах російських ставлять домаганє до російського правительства, щоби воно розпочало переговори з Японією в справі уділеня оружної помочи проти Німців і Австрійців.

Вже в часі облоги Перемишля ходила чутка, що Росія одержала від Японії не лише тяжкі гармати і амуніцію, але також і жовнірів та офіцирів до обслуги гармат.

Чи Японія згодила би ся вислати більшу армію на поміч Росії, треба сумнівати ся. Скріпленє Росії та Анґлії зовсім не лежить в інтересі Японії, але навпаки.

НАСТУП РОСІЙСЬКИХ ВІЙСК ЗОВСІМ ЗДЕРЖАНИЙ.

БЕРЛІН, 11. січня. — Звіт австрійського ґенерального штабу звучить:

„Російські війска, яких напади на цілій лінії зістали відбиті, занехали дальшого наступу. Лише в поодиноких місцях відбуваєть ся перестрілка артилєрії".

В часі послідного наступу находив ся в товаристві царя також француський ґенерал По. Цар хотів похвалити ся перед ним, що сила його армії не є ще зломана і приказав іти до атаку, який закінчив ся величезними стратами для Москалів.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ:

АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА ЗАНЯЛИ В ЧОРНОГОРІ ГОРУ ЛОВЧИН.

ВІДЕНЬ, 11. січня. — З головної австрійської кватири наспіли отсі вісти:

„По переведеню сильного бомбардованя на чорногорські становища на горі Ловчин, австрійські війска пійшли приступом і здобули гору. Три чорногорські села находять ся вже в нашім посіданю. Чорногорці уступають в напрямі Цетиня.

Гора Ловчин лежить на границі австрійсько-чорногорській, на схід від міста і кріпости Катаро. Є се висока і недоступна гора, яка панує не лише над Катаром, але також над долиною і головною дорогою, яка веде з Катаро до Цетиня, столиці Чорногори.

Зі здобутєм гори Ловчин занятє решти Чорногори не буде представляти жадних трудностий.

ПОБІДА АВСТРІЙЦІВ НА ГОРІ ЛОВЧИН ВИКЛИКАЛА В ІТАЛІЇ ВЕЛИКЕ ЗАТРИВОЖЕНЄ.

РИМ, 11. січня. — Побіда Австрійців на горі Ловчин викликала серед італійського населеня велике пригнобленє і затривоженє. Чорногорські рапорти доносять, що війска короля Николи були приневолені уступити перед переважаючими силами Австрійців.

Італійська преса робить закиди правительству і взиває його, щоби сейчас вислало війска до Чорногори і обняло контролю над воєнними операціями на Балкані. У військових кругах панує переконанє, що втрата Чорногори буде для Італії не лише великим ударом стратеґічним, але також політичним.

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬҐІЇ:

В ШАМПАНІЇ НІМЦІ ПОЛОНИЛИ 823 ФРАНЦУЗІВ.

БЕРЛІН, 11. січня. — Звіт головної німецької кватири подає отсі вісти:

„Зусиля Французів, щоби відобрати нам заняті становища в Шампанії, були зовсім без успіху. Число полонених, яке вчера виносило 423, зросло о дальших 380.

„Француський літак, зоружений 4-центиметровою гарматою, зістрілено. Летун і літак без ушкодженя попали ся в наші руки".

—o—

АНҐЛІЙСЬКА 40.000 АРМІЯ В НЕБЕЗПЕЦІ.

ЛОНДОН, 11. січня. — В палаті послів заявив нині секретар для Індій, Дж. Чемберлен, що доси не удало ся дати помочи армії ґенерала Тавсенда, яка находить ся коло Кут-ель-Амара. Турецькі війска під командою німецьких офіцирів находять ся в переважаючій силі і цілій армії Анґлійців, яка числить около 40.000, грозить небезпека цілковитого окруженя і полоненя.

Заходить небезпека, що заки прийде нова армія на поміч, армія ґен. Тавсенда з причини браку поживи і води буде приневолена до здачі.

Отся урядова вість викликала в Лондоні велике затривоженє, бо дотепер телєґрами приносили вісти лише про побіди Анґлійців над Турками в Мезопотамії.

Коли би Туркам удало ся знищити отсю армію Анґлійців, тоді будуть мати отворену дорогу до Індій.

РУЇНА В НАШІМ РІДНІМ КРАЮ.

—o—

ЗВІРСТВА МОСКАЛІВ В КОЛОМИЙЩИНІ.

Понизше наведений лист писала Зофія Мочернюк (Іванівці, пов. Коломия) до свого брата Івана в Сіатл, Ваш. Лист писаний 11. жовтня 1915 р.

Дорогий Братчику Іване!

Пишу до Тебе і поздоровляю Тебе враз з Твоєю женою Варварою і Твоїми малими дітьми. Я з ласки Бога здорова, чого і Вам желаю. От живемо ще до якогось часу. Мама тай сестри Євдоха і Катерина здорові. Брат Васиііь у війні коло „мародів" (хорих), а брат Йосиф ранений. Мала надія, щоби вийшов. Ми все за ним плакали і плачемо, що далі вже і сліз не стає.

Тепер пишу Тобі, як нам поводить ся. В нас велика біда і голод. Діти з голоду попухли. Ми мали дві корови. То одну ми продали та купили хліба, а другу прокляті Москалі даром забрали.

Зять Андрій на війні. Про Панька через цілий рік не було чутки. Тепер прийшла вість, що він є полонений в Росії. Сестра дістала з каси за Панька 1000 корон.

Через ціле літо був в нас тільки два рази дощ. На саму сьвяту неділю сиділи ми в ямах; так просиділи ми чотири дні. Кулї падали густо як град. Здавало ся нам, що се конець сьвіта настав та що від гуку земля западеть ся.

Не можу Тобі всего описати, що тут діяло ся з бідним народом. В місті Коломиї старих і слабих людий Москалі до дерев прибивали, а малим дітям язики відрізували. Молоді жінки і дівчата дуже поневіряли. Як надійшло наше військо, то ще застало людий, поприбиваних до дерев. І дуже богато инакших страшних діл Москалі допускали ся.

В нас була велика битва. Так страшно били ся, що ані до голови не містить ся. Наші війска ішли від Карпат, а Москалі були на нашім поли „на почертах".

Солоденький мій Братчику! Як бись тепер повернув та побачив своє рідне село Іванівці, не пізнав бись його зовсім. На царинах і поміж хати могила на могилі. У кождій могилі поховані Москалі.

Хоч в холоді і голоді — ми якось літо перебідували. Тільки один Бог знає, як буде з нами дальше.

Не буду Тобі більше писати, бо і за рік того всего не списала бим, що ми тут вже пережили і переживаємо.

Здоровлю Тя сердечно — Твоя сестра

Зофія Мочернюк.

—o—

ВІДВОРОТ МОСКОВСЬКИХ ВІЙСК З БРІДЩИНИ.

Понизше поданий лист писала Т. П. (Черниця, пов. Броди) до своєї сестри Параньки Петришин в Ст. Луіс, Мо. Лист писаний 6. падолиста 1915 р.

Дорогі Сестри і Шваґри!

Доношу Вам відомість о моїм здоровлю і поводженю. Богу дякувати, що ще трохи лажу, але велика коло мене біда, бо Мамуся померли, а за мужа не маю жадної чутки. Не знаю, чи він ще жиє, чи ні. Мушу бідувати з дітьми; тільки щастя, що бодай сиджу в своїй хаті.

Війна великої шкоди не зробила. Але забрали худобу; трохи Москалї, а трохи наші. Наші платили за худобу добрі гроші, за одну штуку по 400 корон, а Москалі платили за корову тільки по 40 рублів.

А тепер напишу Вам про наших радних. Війт, Грицай, Павло Стеців, Демко Турчин, Семен Голубів, війтові два брати і ще богато инших з нашої громади повтїкали враз зі своїми жінками і дітьми до Росії. Олекса Якубів, Павло Поликів і Гриць Давидів прийшли до дому з полону і поприставали на православє. Але як наші війска мали прийти, то вони також повтїкали до Росії.

Коло нас не було великої битви. Іно нас вигнали були на три доби до Поникви. Наші війска стріляли гарматами з городу Бохенського (властитель дібр) на Москалів, які мали сильні шанції в Підкаміни.

В нашім селї лишили ся тільки калїки або дуже старі. Перед Дмитром всї ходили до бранки.

Нашого сьвященика і дяка забрали Москалі в Росію. Дяк втік і повернув до села, але війт його видав і він мусів знова іти в полон. Москалї забрали до Росії всї дзвони. Тепер Черниця без попа і дяка. До села приїздить, як потреба, о. Ваврик з Підкаміня.

Як дістанете сей лист, то старайте ся менї відписати і звеселити мою душу. Напишіть про своє житє; може воно веселїйше ніж моє. Біда і гризота велика. Виплакалам свої очи, а в сльозах то й Івана могла би була скупати. Як буде дальше, не знаю. Нехай діеть ся воля Божа. За все дякую Богу, бо то тепер такий час, що біду терплять всї однаково без ріжниці: і богаті і бідні. Тепер всї зрівнали ся.

Поздоровляю Вас всїх сердечно, до милого побаченя — Ваша сестра

Т. П.

—o—

ЛАНИ (ПОВ. БІБРКА) ПО УТЕЧІ МОСКАЛІВ.

Понизше наведений лист писав Онуфрій Палїввода (начальний громади Лани, пов. Бібрка) до свого сина Василя. Лист писаний 25. падолиста 1915 р.

Дорогий Сину!

Нині одержав я від Тебе першу відомість, на котру так довгий час чекав. Тішить мене, що Ти здоровий. Всего не годен я оповісти, бо не стало би ні паперу ані часу на ціле оповіданє.

Через цілий рік, як панували Москалї, тяжко було нам жити. Москалї знали, що я Українець, але з війта мене не скинули, бо я з ними злегка обходив ся. Я є до сего часу начальником громади.

В нашім селї не є ще так зле, як по инших селах. Наше село не знищене, то і маємо де мешкати. Хліба може вистарчить до нового. Хоч Москалї богато знищили і пограли, то все яка трета часть збіжа остала.

При кінци червня, як наше військо вигнало Москалів, то вони забрали нашого Федя на форшпан і не було його через три тижнї. По трох тижнях вернув з кіньми назад, але без воза. Я дуже втішив ся, що маю тепер конї, бо варта яких шість соток. Москалї забрали нам дві корови і ялівку. Дві корови удало ся менї якось виратувати від тих грабіжників.

В часї битви в нашім селї кількох господарів погоріло: Минуш, Бойко, Нюнька, Бальти, Гуменова Танька і инші.

Твій брат Федь (має 19 літ), скоро повернув з російського форшпану, так зараз пійшов до нашого війська. Дня 17. липня відїхав до Стирії, де вправляв ся через два місяці. Тепер поїхав до Триєсту. Писав, що за тиждень відходить на поле битви до Італії.

Дорогий Сину! Як бись мав який гріш, то пришли хоч трохи. Конї вправдї маю, але воза нема за що купити. Як можеш, то пішли трохи Федьови. У молодім віці пійшов на різню, може там і свою голову положить і більше його не побачимо.

Тішить мене, що хоч Ти там живеш свобідно і сеї різні не бачиш. Думаю, що Ти там про війну більше знаєш, ніж ми тут. За війну знаємо хиба тільки, як коло нас була битва. Ми навіть не знаємо, котрі жовніри з нашого села ще живуть, а котрі вже згинули. Минувшого року зістало забитих двох цивільних з нашого села: старий Головка і Олекса Литвинів, що був за листаря.

Дай Боже, щоби як найскорше скінчила ся різня, щоби ми могли жити на своїй земли свобідно, як давнійше. Оставай здоровий — Твій батько

Онуфрій Палївода.

—o—

БЕЗБРУДИ (ПОВ. ЗОЛОЧІВ) ПО УСТУПЛЕНЮ МОСКАЛІВ.

Понизше наведений лист писала Анна Тхоровська (Безбруди, пов. Золочів) до свого мужа Івана в Провіденс, Р. Ай. Лист писаний 1. грудня 1915 року.

Дорогий Мужу!

Пишу до Тебе тих пару слів і доношу Тобі, що за цілий час війни я отримала від Тебе лиш один лист.

В нас тепер нема нїчого нового. Під московським ярмом були ми через 11 місяців. Москалї перед відходом нам все понищили. Двір спалили і часть села згоріла. Погоріли: Миханїк, І. Кащак, Кучері, оба Сороки і жидівка Сура.

У нас тепер недобре, бо люди дуже хорують і вмирають. Померли: Данило Коваль, Магера, А. Сорока, Марина Матвіїв (Івана) і инші.

Москалї зрабували весь добуток: корови, конї, безроги, хліб і все, що лише могли зі собою забрати.

Як прийшло наше військо, то ми трохи відітхнули. Військо позичає людям конї і жовніри помагають обробляти поле.

Кінчу моє писанє і поздоровляю Тебе враз з дітьми — Твоя жінка

Анна Тхоровська.

СПРАВЛЕНЄ ПОХИБКИ.

В статї „Українські товариства й організації у Львові в часї російської інвазії", яка була надрукована у попереднім числї „Свободи" (на 1-шій сторонї) в рубрицї „Руїна в нашім рідним краю", напечатано у 5-тій шпальтї (27 стрічка з гори) слово „украл", а має бути „украв" (віік).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Established 1893.
JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.
Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".
При висиланю замовлення належить долучити моні-ордер або чек.
Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошення поміщувані в „Свободї" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

РЕДАКЦІЯ „СВОБОДИ" ЖЕЛАЄ ВСІМ СВОЇМ ДОПИСУВАТЕЛЯМ, ЧИТАЧАМ І ПРИХИЛЬНИКАМ ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!

НА НОВИЙ РІК.

Переступний і переломовий новий 1916. рік вже зачав ся. Нема мабуть нї одного чоловіка, який би в день нового року не запитав ся: „Що він принесе менї, родинї, краєви, народови, вітчинї?" Певно, що кождий надієть ся чогось лїпшого і розвязує собі подібні питаня після свого розуміня.

Ми яко нарід мусимо також кинути оком вперед і на нашу справу і, на підставі минулого, дійти до якогось заключеня на новий 1916. рік.

Наперед тут в Америцї. Коли минулий рік приніс нам з'єднанє всїх народних сил і промостив нам шлях, по якім маємо ступати в народній працї, то новий рік повинен виказати дійсні наслідки сих змагань. „Федерация Українцїв" повинна перевести плянову і тривку орґанїзацію всїх українських сил. Сього ми можемо надїяти ся і вірити, що воно так станеть ся. На се вибрано на Соймі людий і віддано їм керму народної полїтики.

Напади одної горстки невідвічальних людий, які зміряли до розбитя усього народного руху, і були писані дійсно „епископським" способом, в будучім році мусять ослабнути, бо вже вичерпав ся засіб „крепких" висловів і нарід привик до належного легковаженя лайок. Можна сьміло надїяти ся, що в 1916. році сї напасти вже нікому не пошкодять, хиба напасникам самим. Тому цїла енерґія народу повинна бути звернена на дїла, на роботу.

А роботи повнїсїнько так, що навіть при найзавзятїйшій дїяльности всїх сьвідомих і спосібних до працї одиниць ледви мож буде її виконати. Заінтересованє американського правительства і президента українською справою, видаванє українського журналу по анґлїйськи, упорядкованє відносин між істнуючими українськими товариствами й інституціями, заложенє нових потрібних і поширенє дїяльности дотеперішних загальних і місцевих товариств, запопадливе і плянове збиранє жертв на народні цїли як тут в Америцї так і в старім краю і т. д. і т. д. Такі і тим подібні обовязки тяжать на цїлім українськім народї і на кождій одиници зокрема. Сього ми мусимо бути сьвідомі всї і тут не може бути двох думок.

В лучности зі сею працею стоїть приготованє до мира, який має принести волю нашому народови в старім краю. Конець війни не є за горами. Війна не може бути вічна, хоч би через се, що, не оглядаючись на побіду одної чи другої воюючої сторони, вона сама вичерпаєть ся. Після всяких даних можна одначе сподївати ся, що рішенє наступить саме в отсїм „новім" році, хоч би само заключенє мира припало аж в будучім 1917. році. Війна потягне за собою величезний переворот так, що після всяких здогадів вона буде епохою, від якої почнуть числити нову добу у всесьвітній історії. Мож надїяти ся, що по війнї прийде сейчас, чи може з певним опізненєм, політичне освободженє нашого народу, і головно сю справу ми, Українцї, мусимо мати на увазї.

Дотепер витрачували ми всю енерґію на ломанє полїтичних кайданів. На жертвеннику війни зложили ми — майже дословно — все, що ми лиш мали: маєток, інституції, товариства і... живих людий. Мало хто з народних робітників останеть ся при житю. І отсе повинна бути головна журба кождого Українця в Америцї. Коли відносини по заключеню мира уложать ся так, що ми дістанемо свободу, тодї ми вже не можемо нарікати на „ворогів", що ось то вони не дають нам прав, не дають нам змоги показати нашу культурну силу. Саме тепер настане для нас пора до завзятої працї. Тисячів народних робітників буде нам потрібно. Від найвисше поставлених осіб в державній чи народній машинї, аж до найнизших, — все те повинні бути наші люди. На всїх полях народного житя ми мусимо виказати зрілість, роботячість, енерґію, завзятє і, передівсїм, знанє. І купецтво і промисл і рільництво і ремесло і шкільництво — і загалом всьо — може і повинно оперти ся на наших власних силах.

І мимоволї виринає питанє: Чи ми готові на се? А коли не готові, чи ми приготовляємось до сеї великанської працї? Чи ми як слїд використуємо в Америцї вільний час, грощі і американську науку на се, щоби не вертати до краю з порожними руками і головою? Ось питанє, яке може розвязати сам собі кождий український громадянин якраз на сьвято нового року і почати щось сам зі собою.

А дальше: Заключенє мира принесе мабуть цїлковиту зміну в міжнароднім господарстві. В слїд за сим пійде також добір нових средств працї. Капітал, хоч вже тепер він є міжнародний, стане тодї ще більше загальним добром. Реформа земельного питаня на сходї Европи, особливо на нашій земли, мусить стати пекучою справою. Велика земельна власність на нашій земли повинна вже раз щезнути на користь широких селянських мас. І знов виринає питанє: Чи ми готовимо ся до поваленя сього середновічного ладу і чи ми приготовляємо відповідну скількість гроша, щоби ся земля дістала ся не в чиї инші, але в наші і то виключно в наші українські руки? Чи щадять наші люди свої центи і доляри (коли їх мають!) на се, щоби при їх помочи могли станути до всяких господарських підприємств? Прецінь се одна з найважнїйших справ в нашім народнім житю, бо не все ми мусимо бути виставлені на визиск економічно сильнїйших чужинцїв.

Такі і тим подібні питаня насувають ся кождому тямучому Українцеви при нагодї нового року.

І тому нашим кличем повинно бути: Приготовляймо ся з новим роком до великих дїл дорогою шильної і завзятої працї і науки. Переведенє і поширенє народної орґанїзації між Українцями в Америцї і розвій особистих сил кождої одиницї є нашою народною конечностию. Переведеня сих конечностий в житє бажаємо ми зі щирого серця усїм нашим передплатникам, читачам, прихильникам, усїм Українцям поодиноко і українському народови загалом. Ідїм вперед і сьміло стрічаймо отсей переступний 1916 рік.

ЖЕЛАНЯ НА НОВИЙ РІК.

В імени українських робітників у Злучених Державах і Канадї желаю в Новім Роцї здоровля і успіхів в працы всїм нашим Високоповажаним провідникам в Америцї.

Желаю здоровля нашому найбільшому героєви Вп. М. Січинському, котрий був готовий віддати своє молоде житє за права українського народа.

Желаю як найкрасшого розвою першому Українському Соймови в Ню Йорку.

Желаю здоровля і побіди нашим хоробрим борцям вріднім краю, що борять ся за волю з царем тюрми і неволї.

Желаю мира в крови потопаючій Европі.

Желаю здоровля і побіди над Москалями старенькому монархови Франц Йосифови І. Під його опікою, в межах австрійської держави, виховала Україна борців-героїв, котрі борять ся за волю — і тому сповнились слова Українця Чужбинського, котрий написав „Ще не вмерла Україна".

Желаю тверезого ума і карности тим людям, котрі з Фїладельфії накидають ся з киринею на найдорозших синів України. Нехай з погасненєм старого року погасне кириня і роздори.

Желаю слави і волї нашій дорогій Українї!

Василь Татарин.

Канзас Сіти, Канз., 8. сїчня 1916.

ЧОМУ МОСКВОФІЛИ ПРО СЕ МОВЧАТЬ?

Московська ґазета „Русское Слово" (виходить в Москві) (з 31. липня 1915 р. ч. 177 в статї п. з. „Бѣженцы на Волыни") оповідає цїлї історії про недобросовісність і безрадність російських властий. Ось-що там читаємо:

„Все, що тільки може рухати ся, переселено з Галичини на Волинь", доносять зі страхом ґубернському земству із збірного табора в ровенськім повітї та просять указати пункт для дальшої висилки. „Що дїяти з втікачами, котрих голодні товпи облягають управу що дня?" — питає в розпуцї володимирсько-волинська повітова земська управа. Одначе нїхто нічого не знає. Військова власть тільки наказує „принять мѣры" і більш нічого. Уряд цїлком стратив голову і нічого не зробив та хиба спихає все на військові власти (это дѣло военныхъ властей!). А тимчасом на Волинї зареєстровано 250.000 утїкачів, а скільки лишило ся незареєстрованих!

Різку критику тої роботи подає дописуватель в ґазетї „Кіевской Мысли" з 8. (21) серпня 1915, ч. 218 (в статї п. з. „Бѣженцы на Волыни"). Ось-що там читаємо:

На Волинї справу помочи втїкачам і виселенцям віддав уряд зовсїм в руки земства. Се, здавало ся-б, повинно бути запевненєм доброго веденя справи та повинно би звести до найменьшого всї недогідности примусових переселенцїв. Тимчасом за останні днї між людностю стали ширити ся поголоски про недостачі, які терплять виселенцї з володимир-волинського повіту (куди спрямовано Галичан із Любачівщини, Яворівщини, Мостищини та Сокальщини). Щоби провірити підставу тих поголосок, я рішив сам на місци переконати ся про усе.

Був тяжкий липневий полудень, коли я підїздив до маси людий і худоби, що надходили. В віддалї яких 12 до 15 верстов від тої людської лявини, що надходила, ніс ся уже в повітрю глухий шум, що з кождим ступнем вперед все більше і більше змагав ся, приймаючи характер шуму людського приплину. Коли я підїхав до головної части густої товпи, що надходила, то зза шуму не можна вже було нічого розібрати.

Сонце немилосерно пекло та сліпило, курява прикривала все порохом...

Переселенцї їхали на возах, по три вози в ряд, займаючи цїлу дорогу. На возах розложили ся жінки й дїти на ріжній домашній обстанові. Майже до кождого воза привязана велика деревляна клїтка з курми, гусьми, качками й иншою поживою, а з заду до телїг привязані телята, корови, бики, вівцї, свинї, собаки й инші домашні звірята. Муканє, блеянє, хрюканє, лай, гогіт зливаєть ся в один загальний шум з плачем дїтий, викликуванєм жінок, скрипом возів і піянєм когутів, викликуючи якусь пекельну какофонію (незгідність голосів), від якої крутить ся голова.

Все, що тільки можна було вивезти, селяни вивезли зі собою на возах. Наскільки лиш очи можуть бачити через густу завісу куряви, що нависла над тою караваною, видно тільки вози, конї та звірята. Вистарчить сказати, що каравана розтягнула ся на 60 верстов (одна верства майже тесаме що один кільометер) з малими перервами на чверть до пів верстви. І все те рухливе море полишенє самому собі, своїм власним силам.

Мимо величезних видатків, які затрачує земство під формою помочи для втїкачів, де на самий урядничий персонал видаєть ся до 60.000 рублів місячно враз з видатком на епідемічний персонал, і цїлого виробленого пляну (де на папери мають ся й ізоляційно-пропускні пункти й лїкарсько-роздільні пункти й етапно харчові пункти), вивезені Галичани нїде в дорозї не стрічали ніодного з тих пунктів, мимо того, що вони перейшли віддаленє від Порницька до Рівного.

Не тільки, що виселенцї не стрічали нїде нї казанів, анї горячої води, але й усї жерела, які стрічали по дорозї, вичерпали до дна галицькі втїкачі і німецькі виселенцї, котрі вийшли раньше. Похід мусїв іти без води, як у пустинї. По півтора доби не поїли коний. Яка була спрага у людий, видно з того, що кидали ся до кождого потічка по дорозї й випивали його до дна, а разом з ними пила і худоба.

По тім серед виселених з блискавичною скоростю стали ширити ся епідемічні недуги так, що з приходом до Рівного 10 людий померло по дорозї.

Вивезеним товаришив земський лїкарський відділ, що складав ся з жінки-лїкаря, Якушевої, фельчерицї й одного медика. Жінки по 40 до 50 верствах дороги лишили ся й уся та армія з кількох тисяч душ остала ся на опіку одного студента медика, що й довів її до Рівного.

Таким робом виселені Галичани черепашиним ходом посувають ся вперед, задержуючись по дорозї наслідком більшого числа свиний і домашної худоби.

Ще про худобу. Ґубернське земство оголосило величезними плякатами, що купувати-ме худобу у виселених. На повідомленє полїції люди зігнали худобу до Володимира Волинського, але там не було комісії. Не застали її також в иншім місци, бо комісія через недостачу блянкетів не приїхала.

Коли селяни вернули ся з худобою домів, прийшов наказ забирати ся і люди мусїли гнати втомлену худобу, наслідком чого богато поздихало. За худобу купцї давали так мало, що годї було продавати. Хорих свиний нїхто навіть даром не хотїв брати так, що лишали їх по дорозї.

На нічліг виселені Галичани ставали в лїсах. В лїсах складало ся також недужих і ховало ся померших.

Сьвітової „слави" зазнав особливо збірний табор Галичан у селї Щупково в ровенськім повітї. Про нього є цїлий ряд дописий, про нього заговорили не тільки часописи, але і російська державна дума та заграниця. Понукою до цїлої дискусії й одним з чинників, що приспішив виданє закона про втїкачів, була стаття князя М. Урусова в „Русск-ім Словї" (з 14. серпня 1915, ч. 177), в котрій читаємо між иншим:

Коло Рівного, в Щупкові, розложив ся галицький табор, наче циганські шатра. Примістили ся там цїлі громади з війтами. Всїх їх відгороджено від сьвіта з причини пошесних недуг, які ширять ся між виселенцями.

Положенє їх дуже нужденне, просто страшне. Пили воду з заражених болотних калабань, живили ся тим, що попало під руки. Спали в зимнї й холодї, на дощи під голим небом, бо не могли дістати дерева, щоб збудувати якісь бараки. За грошї навіть не могли нічого купити тому, що їм заборонено всякі зносини з місцевими людьми. Тодї розвинула ся контрабанда. Крадькома привожено товари та продавано їх по безоглядно високих цїнах, наприклад по 50 копійок фунт цукру, а по 15 копійок фунт хлїба. Щойно на зборах представників Червоного Хреста в Берестю вироблено плян помочи. Викопано керницї, викупано нещасливцїв, що від місяця не мили ся, переведено лїкарські оглядини і відділено хорих.

Не меньше страшний образ малює статя А. Бринського п. з. „Бѣженцы (в „Кіевской Мысли", з 22. серпня 1915, ч. 219), де докладно описуєть ся сам табор, серед лїса, широкий на 3 до 4 верстви і довгий на 12 верстов. (Ґраф Капніст доносить, що в Щупкові пробуває ще 20.000 утїкачів).

Не лїпше мусїло бути й на Подїлю, про яке знаємо, що там сотворено 6 етапних пунктів (їх було 10 у Галичинї, 5 на Волинї і 3 в Київщинї: в Гостомелї, Димері та Бобрицї).

ПІСНЯ У НЕВОЛЇ.

Надлетїли журавлї,
Над полем кружляли.
Поле смутком почорнїло
Як його кидали...

Гей! ви, дикі журавлї,
Возьміть нас з собою,
Занесїть нас на Подїлє
З нашою нудьгою.

Понесїть нас до родини,
Що за нею гинем
Та сумними думоньками
В села наші линем.

Гей! не чують журавлї,
В хмарі стяг втопили,
І лиш смуток, тугу й жаль
По собі лишили...

М. К.

Українські Січові Стрільцї.

ТОВАРИШКА ВІЙНИ.

—o—

(ВІД ВЛАСНОГО ВОЄННОГО КОРЕСПОНДЕНТА).

(Право передруку застерігає собі автор).

— Зараз відходить поїзд до Мукачева — звідомляє вартовий Стрілець, що прибіг на нашу кватиру зі стації у Воловци.

Цїла коршма, в котрій ми закватирували ся, відразу ходором заходила. Стрільцї пакують ся; збирають свої річи, бігають; вештають ся. Ті, що остають ся, пригадують ще в останнє, чого їм потрібно з Мукачева.

На силу вириваємо ся, йдемо-біжимо на дворець, щоби не спізнитись, бо слїдуючий поїзд хто зна', коли поїде. Правильний зелїзничий рух ще не привернений*).

Поїзд вже чекає.

Товарові вози „для 40 людий або 6 коний" — майже усї заповнені. Находимо вкінци один порожний, схляпаний вапном, і там усадовлюємо ся.

Та ледви ми зайшли туди, як надбіг якийсь зелїзничий урядник і завзято вимахаючи руками, щось нам толкує по мадярськи.

А ми стоїмо собі у возї тай дивимо ся спокійно на нього. Анї одного слова не розуміємо.

— Не розуміємо. „Вір ферштеген ніхт".**) „Нем ту-дум"***) — кажемо йому.

Він починає злостити ся, кричати, вимахувати руками, люто викривлювати лице. Але то має такий сам наслїдок, як і попередна його „промова".

Наконець він відходить скорими, нервовими кроками, а ми регочемо ся.

— Запечений Мадяр — замічає хтось йому в слїд.

Але незадовго зрозуміли ми, чого хотїв від нас той поривистий Мадяр.

Два санїтети принесли вимарнїлого, аж жовтого жовнїра. Тільки шкіра та кости. Очи глибоко впали, губи спечені, лиця пристали до ясен і зубів, зір мутний, остовпілий.

Вони почали кивати на нас, щоби ми вийшли з воза.

А нам і не снить ся.

Тодї вони всадили до нашого воза принесеного хорого. А за хвилю надійшло більше подібних, скорчених хорих, тільки трохи дущих, хитаючись і спираючи ся на вози.

— **Холєра.**

— Ми попали у віз для хорих на холєру.

І за хвилю — наче нас нїколи й не було у тім возї.

— — — — — — — — — —

На півночи, позаду нас остали першим снїгом припорошені гори скільської і свалявської Верховини. Наближуємо ся до першого підгірського міста, що залягло рівнину над рікою Ляторчею, до значного города угорської України, до Мукачева.

По дорозї, при зелїзничім шляху сторчить серед рівного пустого поля — одинокий фабричний комин якоїсь цегольнї.

Поїзд їде щораз повільнїйше.

Здивовані Стрільцї заглядають на всї боки, длячого ми тут задержуємо ся. І при тім помічають довгі, невисокі, це сьвіжі могили на цегольнянім подвірю. Дальше видно вузкі, але глибокі і довгі доли; а трохи з боку поскладані одно коло другого мертві тїла жовнїрів. Вони прикриті здовж одним коцом, з під котрого вистають тільки голови і штивні ноги.

Від жовнїрів Українцїв, котрі роблять службу при сїм шпитали, довідуємо ся, що в будинках цегольнї поміщена **лїчниця для хорих на холєру.** Зрештою, трудно з них видобути слово. Вони якісь понурі і маломовні.

При шляху побудований поміст, щоби хорим було вигідно виходити з возів.

Тяжше хорих виносять на ношах жовнїри, що мають на раменах білі опаски з червоним хрестом. Лекше хорі йдуть самі, або бодай старають ся виходити.

Висувають ся з возів просто цїлі віддїли нещасного війска.

Один бородатий ополченець держить ся рукою поруча і крім того підпираєть ся палицею. Але як тільки почав сходити по помості, впав до долу, наче зломаний, підкошений.

Щось закричав офіцир; підбігли жовнїри-санїтети та підняли і повели хорого.

На пустім подвірю зрідка хтось покажеть ся і зникає. Якось наче лїниво рушають ся санїтети з нечисленними ношами.

Звільна посуваєть ся здовж довгих, низких бараків ґрупа хорих.

Здаєть ся, немов щось тяжке, задушливе налягло на се торжище смерти — і не дає людям жити, рушати ся, тїшити ся сонцем і радувати ся житєм. Цегольня і її околицї наче засипляють нездоровим, насильним, задавлюючим сном вічного спокою і прикрої сціпенїлости та непорушности.

Чути якийсь приказ, з грюкотом замикають двері зелїзничих возів, поїзд рушає і цїлий сей вид шпиталю серед пустих піль зникає мов тяжка примара.

Ростислав Заклинський.

Відень, 28. падолиста, 1915.

*) Се дїяло ся в половинї жовтня 1914 р. — Р. З.
**) По німецьки,—значить: Не розуміємо.
***) По мадярськи,—значить: Не розуміємо.

ЛЯХАМ.

І ми братали ся з Ляхами.
Т. Шевченко.

І що-ж, що ми з вами братались?
Все таки ми в дурнях остались.
Було колись волї доволї
Для нас і для вас на Вкраїнї,
І хлїба доволї на полї,
Лиш жити-б та бути до нинї.
Та біс підкусив „брататись",
Братерство-ж навпак перевернути;
Над братом панами остатись,
В ярмо його шию пригнути.
І що ти братерства цїною
Загарбав у нас те, що наше, —
Сусїди обох нас з тобою
І тиснуть і друть, брате Ляше.
Та мало для тебе науки!
Як власти лиш крихту у руки
Дістав ти з нїмецької ласки,
Як крихта нам впалась свободи, —
Для нас тобі жаль тої частки,
Нас тиснеш і кличеш — до згоди!
— Братаймось! — кричиш і над нами
Знов панство нове закладаєш,
Немов під братерства словами
Братерського серця не маєш.

Братаймо ся, Ляше, та щиро
Громадою, дїлом і миром,
Братаймось, як з рівними рівні,
А не як пани і піддані!
Користи най вяжуть нас спільні,
А не пересуди погані.
І кождий на своїому полї
Для себе і жиймо й працюймо,
Для власного щастя і долї!
Ратуймось в бідї, та тямуймо
Докладно слова ті хороші:
Брат братом, а бриндзя за гроші.

Іван Франко.

Ширіть „Цьвітку", українську ґазету для дїтий! Старайте ся, щоби вона була в кождій українській хатї! Кожда українська дитина повинна читати „Цьвітку"!
Передплата виносить:
В Америцї 75 цнт.
За границею $1.00.
Поодиноке число 10 цнт.
Замовлення адресувати:
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

Russia's Ireland.

—o—

To the mediaeval Turk, in his bigotry and benightedness, all Western Europeans were Franks. English, French, Spanish and Italian seemed to him one language and a barbarous one. Even had the Turk stopped to think about possible ethnical differences, he would have found in the cosmopolitan aristocracy a justification for his lumping together of the various nationalities. Differences existed in practice only between peasants and artisans, between men of the meaner sort, as was indeed the case in his own dominions. Let us not scoff at antique Turkish misconceptions, for we cherish similar misconceptions ourselves. To us all Slavs are one, Great Russians, Poles, Ruthenians, Czechs, Slovaks, Croats and Serbs—what do we know or want to know about the ethnical and linguistic differences of these nations? Do they not all speak equally unintelligible tongues? Have they not all an equally weird folk lore, equally outlandish social and religious institutions? Therefore they must be brothers, and we rub our eyes in bewilderment over the confused separatist, nationalist movements among them. The existence of a cosmopolitan aristocracy, Russianized or Polonized, helps to blind us to the facts of the situation. It is largely among "men of the meaner sort" that nationalistic stirrings appear. And these men naturally lack spokesmen whose eloquence may touch our sympathies.

But the current of Slavic immigration to the United States promises to dispel our ignorance of the inner problems of Slavdom. Groutch and Pupin have given us an insight into the claims of Serbian nationalism. And now we have in one of the publications of the Ukrainian National Association a group of essays by Edwin Björkman, S. O. Pollock, and others, entitled "*Ukraine's Claim to Freedom*," which throws into high relief the struggle for life of one of the most desperately oppressed of European peoples, the Ukrainians, otherwise known as Ruthenians, Rusniaks, Little Russians.

The Ukrainians are a distinctive people, with a language so different from the Great Russian that a Ukrainian in Petrograd or Moscow is hardly more at home than an Englishman in Berlin. The Ukrainian is distinguishable from the Great Russian by stature, cephalic index and temperament. The people of the Ukraine are lovers of poetry and music; they manifest a disposition toward individualism and independence; of their personal valor the reputation of their peculiar military organization, the Cossacks, offers sufficient evidence. At present there are over 30,000,000 Ukrainians, forming a fairly compact mass extending from Eastern Galicia to the Caspian. The area in which the Ukrainians form the chief element in the population is greater than the German Empire, and the territory in which they are present in overwhelming majority probably equals that of France. This crude statement will give some measure of the volume of national life that Russian and Polish imperialism have sought through centuries to extinguish.

In the days of Polish greatness, when Polish authority extended from the Baltic to the Black Sea, a persistent policy of Polonization was applied to the Ukraine. It succeeded with the landed aristocracy, who found that the adoption of Polish manners and speech was essential to the maintenance of political power. Thus was created that most pernicious of economic systems, an aristocracy in all things alien to the common people. Aristocrats of one's own nation may be either leaders or exploiters; alien aristocrats can never be anything but exploiters. Russian aggrandizement and the partition of Poland dislodged the Polish aristocracy on the greater part of the Ukrainian soil. It retained a foothold, however, in Galicia under the weak dominion of Austria. Eastern Galicia is a land of wretched Ukrainian peasants, with holdings so small that they have no escape from starvation except through service at beggarly wages on the estates of the Polish aristocrats, who hold half the land—naturally the better half. In the Russian Ukraine the Polish aristocrats have largely been replaced by Russian aristocrats, equally alien and rapacious. Throughout the Ukraine the dominant minority controls the civil service and the educational system, and monopolizes legislation. In Galicia, where the Ukrainians have a clear majority of the population, there is one Polish secondary school to every 50,000 Poles; one Ukrainian secondary school to every 700,000 Ukrainians. The Polish minority have a representation of seventy-three per cent in the provincial legislature; the Ukrainian majority, since the liberal reforms of 1914, have only twenty-seven per cent.

Yet under the dominion of Austria the lot of the Ukrainian is incomparably better than in Russia, where, down to 1905, the bureaucracy sought desperately to stamp out the Ukrainian language altogether. There was a standing prohibition against the use of Ukrainian in sermons, lectures or addresses of any kind and against its use in any kind of publishing. Even scientific and historical works were under the ban. "Not even circulars issued by the health authorities to instruct the people how to meet a possible cholera epidemic have been allowed to appear in the only language understood by the people concerned." Ukrainian was to be treated as a corrupt dialect, to be employed by the peasant in intercourse with his kind and with his working cattle. Since 1905 newspapers in the Ukrainian language have been tolerated, but under the severest restrictions. The comparatively liberal treatment of the Ukrainians in Galicia had doubtless much to do with this liberalization of Russian policy. So long as one section of the race was permitted to have books and papers of its own, it was vain to attempt to extirpate the tongue. Irreconcilable Russians glared savagely at this source of disorder beyond the Russian borders. Ukrainian Galicia ought to be wrested from Austria. It is worth noting that when the Russians invaded Galicia they proceeded at once to prohibit the use of Ukrainian in churches and schools, to suppress Ukrainian newspapers, and to confiscate Ukrainian books in libraries or in the possession of private individuals.

But Ukrainian nationalism will not down. Nationalistic societies may be prohibited, but they continue to exist under cover. The bureaucrats may destroy the Ukrainian printing presses, but some books will be printed abroad and smuggled over the borders. And the potency of a forbidden book is infinitely greater than that of a book officially approved. In the general wreck of war the national movement in the Ukraine has been momentarily quitted. But it is certain to arise again with a renewed force that must in the end prove irresistible.

What do the Ukrainians want? Not independence from Russia, but autonomy within a federalized empire. With autonomy the Ukrainian speech will take place of the Russian in the schools, and the Ukrainian masses will be redeemed from illiteracy. Ukrainians will displace Russians and Russianized members of their own race form the civil service and the professions. A Ukrainian middle class will arise, assimilating the Germans and Jews now making up all there is of that class. Agrarian reform will come next; the Russian and Polish aristocrats, shorn of their political power, will gradually be forced to partition their estates among the Ukrainian peasants. This is the essential meaning of nationalism; the conquest of all the strata of life, from the soil up, by a homogeneous population. Russianizing, Polonizing, Prussianizing, are tendencies that masquerade under the lofty ideal of creating homogeneity in vast empires. In their antagonism to separatist nationalism the centralizers are animated by much less respectable motives. They wish to reserve for the ruling race the high places, the posts of ease. They are antidemocratic much more than anti-nationalistic. And with the progress of democracy, which neither war nor reaction can wholly check, the oppressed nations must eventually win the essentials of freedom.

ALVIN S. JOHNSON.

(From the N. Y. Weekly "The New Republic", Dec. 11, 1915).

Canada's Half Million.

The Canadians have a right to be proud of themselves. They have shown readiness to enlist, zeal in training, fine vigor and courage in fighting. *Voltaire's* "few acres of snows" are a nation full of fire. There are nearly 120,000 Canadian soldiers in Europe.

There have been 212,000 enlistments. The first 250,000 is almost complete. There are 50,000 already on the firing line. The Government calls for 250,000 more, and will get them. A hardy, rosy, "fit" set of fellows, those Canadian youngsters. The old breed in the new environment has improved. There is a Canadian type, hard to define, but noticeable, with a freedom, self-reliance, independence, a physical and mental sturdiness that promise great things for the Canada to come, whatever destiny it chooses for itself or events choose for it.

In 1911 the population of Canada was 7,206,643. The Province of Quebec, which presumably hasn't contributed excessively to the Canadian authorized forces, had 2,003,232. There is a consiberable number of Americans in the army, but evidently Canada has volunteered ungrudgingly; and she is prepared to keep it up. In view of the general or extensive dislike or coldness with which English settlers in Canada seem to be regarded by the mass of the population, the amplitude and resolution of the Canadian patriotism for England or Great Britain in its dark hour may be a little surprising to some observers. But what is a surface feeling to a deep-seated inherited instinct?

(From the N. Y. Times, Jan. 2, 1916.)

German-Canadian Brigade.

OTTAWA, Jan. 10.—A brigade of German-Canadians for oversea service is to be formed. General Hughes stated to-day that several officers of German descent had made proposals to him and he acquiesced in the plan. He pointed out that his chief intelligence officer, Captain Hahn, was a native born German who had made Canada his home and was fighting for her.

Captain Hahn's father is a German officer and his mother is the daughter of an Austrian general. His brothers are officers in the German army.

(N. Y. Journal, Jan. 10, 1916.)

Марійка Підгірянка.

ДЛЯ СВОГО КРАЮ.

Ох, коби я крильця мала
І бистрим птахом,
Орлом, соколом літала
Небесним шляхом:
Тодіб я крилами била
До воріт раю,
Щастя і долі просила
Для свого краю.

Колиб зірною палала
В небес просторі,
Ясно і тихо сіяла
Як инші зорі:
Тодіб я сьвітло розлила
Немов Дунаю,
Филя і вік свій сьвітила
Для свого краю!

ПОХОРОН ДВОХ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

(Підхорунжий Іван Берегуляк ур. 1895 р. в Стрию. Батько залізничий урядник. У Стрільцях був від вересня 1914 р. Цілий рік війни перебув у полі. За хоробрість дістав дві медалі: бронзову та срібну II. кл. Проводив четою в сотні Носковського. Згинув в протинаступі на Семиківці яко провідник сотні дня 2. падолиста 1915 р. Скінчив середню школу. — Стрілець Іван Медвідчук ур. 1898 р. в Річці, косівського повіту. Син селянина. В Стрільцях був від початку. Згинув тоді-ж, коли Берегуляк. Скінчив народню школу).

На возі в слітний день привезли до села двох убитих Стрільців. Один з них — се провідник чети підхорунжий Іван Берегуляк, другий — Стрілець Іван Медвідчук. Прикриті шатровим полотном, лежали горілиць на соломі. Коло воза збігли ся мешканці села та жалібно дивили ся на тіла молодих Стрільців. Декотрі жінки втирали сльози. Якась стара бабуся стояла коло воза й заводила, як за рідним. В неї декілька днів тому був Іван Берегуляк на кватирі. Полюбила його, як свого сина, й тепер ось стрічає його вбитого. „Чи не воліла я стара відійти з того сьвіта?! Так ти, дитинко, ще й не нажив ся!" — хлипає бабуся, сперта на драбину. Від часу до часу відіймає руки від очий і глядить якось так жалібно на те гарне молоде лице, на ті білі кучерики.

Довкола сумно-сумно. Безлисті берези стоять похилені над поморщеним ставом. З двора лишила ся тільки купа румовищ. Віє від них пусткою та сумом. За румовищами опущений парк дрімає в осінній мраці, а острий вітер висвистує на галузю дерев якусь тужну мельодію. А на те все крапле зимний дощ і приносить з собою тяжку оловяну тугу, що давить груди.

Ось принесли прості, збиті з дощок труни й поклали в них тіла обох Стрільців. Очам показали ся в цілости окрівавлені голови. Филею поніс ся плач народу. Жінки хлипали, а старі батьки сумно хитали головами. Неодному сивоусому і сльоза скотила ся по лиці. Пригадав собі свого сина-сокола на війні. Може і його нині кладуть у сиру землю. Защеміло старе батьківське серце й нова сльоза заблистіла в оці.

Серед того на закруті дороги показав ся полевий сьвященик Українських Січових Стрільців о. Пшепюрський у товаристві місцевого сьвященика о. Масяка. За ними йшло церковне братство з хоругвами. Місцеві люди хотіли гідно та з честю поховати своїх борців. Надійшла й почесна чета і полкова музика... Почала ся панахида. Понесли ся сумні похоронні співи на крилах вітру й полетіли на зустріч гарматним вистрілам на становищах. По панахиді взяли січові товариші тяжкі дубові труни на молоді плечі і похід рушив до церкви. Заграла музика. Недавно ще виряжала вона обох Стрільців у бій, а тепер...

Сільська церковця чекала вже відчинена на їх прихід. Зачав ся парастас. Дощ посипав ся густійшими краплями, що монотонно тарабанили по даху. Небо ще більше захмарило ся. Вітер нагинав старі липи коло церкви та шумів поміж гіллєм. А на становищах зачав ся греміт і лоскіт. Батерії за батеріями зївали огнем; від гуку вікна в церкві дрожали. Здавало ся, що ворог завзяв ся заглушити тихі співи, що несли ся з неї.

Скінчив ся парастас. Замовкли співи. Похід рушив на місце вічного спочинку для двох Українських Січових Стрільців. Народу тьма-тьменна. Полкова музика заграла похоронний марш. Труби не грали, а плакали. Плакали за щасливими юними днями, за несповненими мріями, за перерваним молодим житєм.

На площі, при вїзді до села, чорніли два готові гроби, глибокі та широкі. Зупинив ся похід коло них. Труни поставлено на землю. Полевий сьвященик зворушеним головом промовив до народу. З його мови била любов і привязане до Стрільців, з котрими вже довгий час ділив долю й недолю. „Шануйте ті гроби, як які сьвятощі. Хай ніхто з вас чи в народне чи в церковне сьвято не пройде мимо, не згадавши щирою молитвою борців за нашу спільну долю й волю. Нема тут ні рідної їх матінки, ні батенька. Тож на вас, громадяни Вівсея*), лежить обовязок доглядати могили тих, що своє молоде житє поклали на жертівнику рідної України". Громада не видержала. Жінки аж заходили ся від плачу, а господарі, похиливши голови, втирали нишком сльози. Та ось плач стишив ся. Виступив сотник Дудинський. „Нині прощаємо дві нові жертви визвольної війни: офіцира та Стрільця. Прощаємо одних з найкрасших, найвідважнійших Стрільців. Доказом сього медалі, що красять груди погибших... Спіть спокійно, товариші, а ми йдемо кінчити зачате діло, відбирати ще останний клаптик захарбаної землі". Останні слова, мов на їх потвердженє, приглушили австрійські батерії.

Почала ся надгробна панахида. Кому сльози не здавили горла, той співав прощальну пісню сього сьвіта з молодими душами. А пісня линула така жалібна, як ті поля, прислонені мракою, як ті безлисті берези, похилені над поморщеним ставом. Останні акорди пісні лучили ся зі зловіщим гуком закидуваної землі.

За хвилю виросли дві сьвіжі, чорні могили. В них поховали попи двох Січових Стрільців, що рвали ся до житя, як цьвітка до сонця. Та обовязок супроти рідної землі велів їти в бій. А доля судила їм покласти буйні голови за неї. На могилах забіліли березові хрести. Куди йшли Українські Січові Стрільці, полишили їх богато-богато.

Роман Купчинський.

*) Село Вівсе лежить у підгаєцькім повіті в Галичині.

ЛЯГЛИ ГОЛОВАМИ.

—

Івась Берегуляк, підхорунжий У. С. Стрільців.

Ти, мій прелюбий Друже смутку.

Недавно плакали ми у двох над кровавою долею нашого товариша Білинського, а нині приневолений я сам, одинокий майже зі стрийських Стрільців, похилити свою голову в журбі та зневірі над Твоєю долею...

Неначе Ніоба — мушу глядіти на се, як мої друзі колишніх днів кладуть свої буйні, молодечі голови за сьвяту справу, мушу боліти серцем над Вами і над Вашими рідними...

Бо Ти, Івасю, один був у свойого батька! Один, як місяць на синьому небі. А нині лишились Твої батьки одинокі на сьвіті, — без мети в своїм змаганю, у своїй праці.

Ще нині бачу, як Твій батько перед нашим відїздом зі Стрия працав нас на далеку, незнану дорогу одною рукою, а другою обтирав сльози, що плили може тоді вперве з очий його, відколи Ти на сьвіт прийшов... І нині він знов заплаче — але сльозами чорної розпуки і бездонного горя. Заплаче кровавими сльозами і не буде кому обтерти їх з його старечого лиця. А Твоя дорога ненька так і закаменіє з жалю превеликого. В холодну, осінну, темну ніч побіжить на високу могилу, де снить о щастю і волі України її одинак.

Плач, мамо рідна, плачте і ви всі, що розумієте муку і горе превелике материнського серця!...

*
* *

Обмаєний цьвітами пійшов Ти в тяжкий кровавий бій.

Тебе супроводжали зі смутком дівочі карі очи.

Тебе пращали горячі сльози найдорожших.

А Ти все сьміло і без жалю ступав наперед на сьвятий бій за волю України.

І Ти, Івасю, гідно сповнив свій обовязок. Через свою совісність і товариське поведенє Ти зєднав собі всіх Стрільців. Ти став був любимцем вищих старшин.

Не бракувало Тебе на Маківці ані під Болеховом.

За Твою справність і хоробрість відзначено Тебе двома медалями. Тебе одинокого в цілім першім курені. Здавалось — щастє усьміхалось до Тебе на кождому кроці... А нині — сумна могила холодить Твоє горяче серце, що згоріло в офірі на жертвеннику своєї вітчини.

Спи щасливо, Івасю — друже смутку!

Спи спокійно про сьвято воскресеня і духом своїм витай все між Твоїми другами минулих днів!

А память Твоя буде повік жити серед Стрілецтва, бо той розлогий степ Поділя щоденно — доки сьвіту стане — приспівувати буде думу житевого працаня:

Летіла куля через гору
Тай ударила у серденько,
Потекла кровця рівненько,
Аж до тихого — до Дунаю...

Четар Трух.

Дня 5. падолиста, 1915.

ГОЛОС РОСІЙСЬКОГО УКРАЇНЦЯ.

Під таким заголовком оголосив член думи, красноярський єпископ Никон у „Биржевыхъ Вѣдомостяхъ" (з 9. вересня м. р., ч. 15045) „один з тих листів, які він дістає часто від Українців, що здавен-давна визначають ся лицарською благородностю та вдячностю".

„Даруйте за влізливість, з якою до Вас звертаю ся. Мене душать сльози щастя, що найшла ся людина, котра подала свій правдивий голос і за нас, „малих рабів німих". Ваша стаття „Орли та круки" в 201 ч. „Биржевыхъ Вѣдомостей" внесла таку радість у наші душі, що Ви, може бути, й не зумієте сього зрозуміти. Ми, читаючи й перечитуючи Вашу статю, плакали з цілого наболілого серця, а ми всі пять вже не молоді люди; наймолодшому з нас 32 роки. Все, що доходило до нас із Галичини через часописи та сторонних людий, і все, що робить ся в нашій дорогій вітчині, так розриває наше змучене серце, так пригнітає душу, що не тільки хочеть ся крикнути, — як то Ви писали, — але хочеть ся кричати без міри за нічим незаслужені обиди.

„Невжеж за все те, за цілу любов до рідного краю й до держави треба Українців угнітати?... Я писав уже одному письменникови про сї сумні факти нашого сучасного житя. І Вам подам один з них.

„У мого приятеля на годиннику був дармовис із Шевченком і йому начальство просто й заявило: „Ви нам дуже потрібні й тому попереджаю вас, здійміть, будь ласка, той брельок, а то вас вкінци кінців який загорілець обжалує в нарушеню державних основ і ви опинитесь у туруханськім краю, а ми лишимо ся без тямущої й вірної людини". То говорило ся не на жарт, а цілком поважно.

„Се один з несчисленної маси тих невеликих, але болючих фактів, які виконують ся всюди та всїми після слів байки: „Я його хвищу, нехай почує ослячі копита"; тільки ті копита дуже боляче знати.

„Струве і йому подібні все ще шукають фізіономії нашої нації, а на душу, на душу поглянути — не хочуть. „Здійми дармовис з ланцюшка!" — і дармовисика нема, але на душі ще одна нова досада, а кожда така обида, кождісінька падає на зболілу душу все тяжше й тяжше і як вода кане й кане на камінь і жолобить його.

„Прошу з щирого серця дарувати мені за влізливість і за те, що я Вам так нескладно написав і забрав стільки часу. Написав, як умів, мовчати не мав сили, а пожалувати ся нема кому.

„Від себе та від моїх товаришів, що читали Вашу статю, шлю Вам низкий поклін і щиру подяку. Дай Вам, Боже, щастя та здоровля за Ваші теплі слова, які Ви дали забутим, замерзаючим душам. Щиро Вам відданий Н. Н."

До сього листу додає еп. Никон:

Оголошую сей лист не ради свого самолюбства, а задля тих, що ще не утвердили ся в тій неправдивій гадці, що Українцям — не потрібна, а навіть шкідлива, ані їхня самобутна, рідна культура, ані мова, школа й література, та що вони те саме, що Москалі. Се погубна та страшна помилка... Хто має совість, хай розважить!

ПРОТЕСТ ПРОТИ ВИСТУПІВ ЕПИСКОПА ОРТИНСЬКОГО.

—

На мітінґу Тов. „Запорожська Січ", відділ 367 У. Н. Союза, в Рочестер, Н. Й., який відбув ся дня 12. грудня 1915 р., тов. Онуфрій Шеремета представив присутним, в який то підлий спосіб накинула ся „Америка", орґан еп. Ортинського, на послів Українського Сойму і на Загальний Український Комітет за се лишень, що ті люди зїхались на Український Сойм, аби нарадити ся, як помогти українському народови видобути ся з тих кайдан, які вложив на него ворог Москаль. За се епископ Ортинський назвав їх „пяними фірманами", „гетьманами від бар", „рускими Іванами" і т. п.

По короткій дискусії члени „Запорожської Січи" ухвалили ось-такий протест:

1. Протестуємо проти епископа Ортинського і його орґану „Америки" за безпідставний напад на послів першого Українського Сойму.

2. Взиваємо епископа Ортинського, щоби всї свої напади відкликав і перепросив цілий український загал, а коли сього не зробить, будемо уважати його за кирильника і бунтівника українського народу.

3. Взиваємо всї українські товариства, щоби протестували проти нападів тих, котрі мають голобити мир. Вони-ж кидають між нарід кістяк незгоди і тим роблять велику шкоду українському народови. Піднесїм грімкий голос протесту, щоб аж мури „філядельфійського ватикану" здрігнулись! Пізнай вже раз, Народе, хто наш ворог, а хто приятель.

ЗА КОМІТЕТ:

Дмитро Антонів,
Василь Мельник,
Никола Перчик.

Нічого нового не приніс Новий Рік, лише новою маскою заслонює ся.
New Year did not bring anything new but—its New Year mask.

МОЇ ЖЕЛАНЯ НА НОВИЙ РІК.

Українському народови — волі.

Всім українським засланцям на Московщині — освободженя і повороту до рідного хоч бідного краю.

У. Н. Союзови — тих членів, що належали до нього перед конвенцією в Бофало, Н. Й.

„Свободі" — 52 тисячі передплатників.

„Народній Волі", „Новому Житю" і всім щиронародним українським ґазетам у Злучених Державах, в Канаді і в Австро-Угорщині — такого зросту передплатників, якого собі самі бажають.

Українським ґазетам в Росії — воскресеня з мертвих.

„Америці" з Філядельфії, Па., — розуму (бодай капку).

„Ранкови" з Канади, щоби не держав ся пословиці: „яке було з ранку, таке до останку".

Епископови С. С. Ортинському — нічого злого.

О. Думичеви з Канади — парохії у Злучених Державах.

Підданим епископа — скасованя панщини.

„Провидіню" — рахункової книжочки.

Сиротам з Філядельфії, Па., аби з ними не обходили ся так як з сиротами.

Дівчатам і вдовицям — віддати ся.

Молодцям і вдівцям — женити ся.

Тверезим — витривалости.

Пиякам — зломаня витривалости.

Кацапам — покаяня і наверненя на праву дорогу.

Здоровим — щоби дальше були здорові.

Хорим — щоби виздоровіли, хоч би мали зречи ся всіх запомоґ.

Сумним — веселости.

Веселим — того, що сумним.

Всякому лиху — „трістє та озера!"

А добру — ще більше добра!

Сварці — смерти.

Війні — кінця.

Мирови — початку.

Всім грішникам — перед Богом і людьми, — аби поправили ся.

А всьому родови людському — щастя, добра, на многая літа!

Яцко Добуш.

НОВИНКИ.

НЕБЕЗПЕЧНА МОВА.

В Харкові, на російській Україні, заложено 28 шкіл для виселенців, з чого 10 московських, 6 лотиських, 5 польських, 3 жидівські і 2 німецькі. Тільки для української мови ні в одній школі не найшло ся місця, хоч більшість утікачів належить до української національности, тільки українською мовою говорить, і хоч Харків лежить на українській земли. Українська мова видає ся очевидно Москалям більше небезпечною ніж польська або лотиська, ба, що більше, ніж жидівська або німецька.

ТЕАТР САДОВСЬКОГО В КИЄВІ.

Комісія, котра завідує троїцьким „Народним Домом" в Києві, в якім дає вистави український театр М. Садовського, рішила на останнім засіданю не розписувати публично аренди „Народного Дому", а віддати на дальший рік дотеперішному державцеви М. Садовському.

З ЖИТЯ ЗБІГЦІВ НА ВОЛИНІ.

Один мешканець з Олики, (місточка на Волині) який прибув недавно до Варшави, оповідає між иншим таке: З Олики удав ся я до Луцка по його поновнім занятю Москалями. Коли Луцк перейшов знова в австрійські руки, дістав ся я пішки до Варшави. В Олиці зібрало ся множество збігців, так як говорено, що зі згляду на відносини властителів, місто не буде знищене. До місточка прибули збігці з Острожець, Млинова, Мижочі і Клеваня. Ізза браку мешкань люди спали на возах. Надії завели... Олика зістала цілковито збурена. Ізза браку живности повстала пошесть, жертвою якої падали переважно діти. Російські салдати зрабували склепи і помешканя. Села і місточка від Олики до Луцка, як також між Луцком і Ковелем, цілковито знищені. Нігде не видно ні чоловіка ні зьвірини. З богатого торговельного місточка Рожищ остали згарища. Доокола чні селяни забрали ся переважно до Житомира, так що мало хто остав.

КЛЯШТОР В ПІДКАМЕНИ ЗНИЩЕНИЙ.

В Підкамени Домінікани, посідаючи кляштор вже з кінця XV. століття, виросли більше ніж деинде на конкуренції з уніятським в XVIII. столітю Почаєвом. Против почаївської чудотворної видвигли свою чудотворну: подбали і про появу чудовної стопки. Завдяки участи уніятського духовенства в їх відпустах, Підкамінь здобув собі вплив і на доохресне українське населенє. Умів піддержувати його аґітацію, навіть на українській мові. Не безцільно з його мурів вийшла найпопулярнійша релігійна пісня галицьких Українців „Пречистая Діво Мати". А результат усего був такий, що кляштор в Підкамени незвичайно зботатив ся і міг при матеріяльнім добробуті подбати о культурні набутки. Незвичайно богатою була його бібліотека з численними рукописями. На жаль, і вона з кляштором улягла знищеню в часі завзятих боїв з наїздним російським військом. Кляштор буде відбудований, але такої бібліотеки другої вже не мати-ме.

ДЕШЕВЕ МЯСО В ЗАНЯТИХ ОБЛАСТЯХ РОСІЇ.

Фунт волового мяса в занятих союзними військами областях Росії коштує около 15 копійок зглядно 36 сотиків. Фунт вепрового мяса коштує дорозше, бо 60 сот.

ЗДИВОВАНЄ МОСКАЛЯ КРАСОЮ УКРАЇНСЬКОГО УБОРУ.

Кореспондент „Нового Времени" Віятор (подорожний) так оповідає про свої враженя на Волині (ч. 14216 з 20-го жовтня м. р.): „Ми пройшли верств 30. Був сьвяточний день і селяни, навіть утікачі, повбирались у національні костюми. Інтересна та волинська губернія: що ні село, то нова ноша. Зокрема ориґінальний жіночий стрій — українська плахта, білі полотняні штани, що одівають ногу аж до коліна, й хустка з прикрасою на голову на подобу татарської шапочки. Яка ріжниця в порівнаню з людностю сіл центральної Росії, де фабрична несмачна мода виперла національну ношу"...

БОЛГАРСЬКІ „ГОРОДИ БЕЗСМЕРТНИХ".

Болгарське правительство видало розпорядженє про закладанє по цілім краю „городів безсмертних" — в память всіх поляглих у бою болгарських жовнірів. Такий „город безсмертних" повинно мати кожде місто, а навіть кожде село в Болгарії. Має то бути найлїпший спосіб пошанованя героїв.

ПЕРЕДСМЕРТНІ ВРАЖІНЯ.

Є загально звісним, що в хвилї смерти або грізної небезпеки стає людині перед очима ціле його минуле житє. Докладного і узасадненого вияснення того явища нема до нині і мабуть ніколи не буде. В хвилї незвичайних грозою пройма ючих випадків затрачує чоловік на кілька секунд або кілька минут цілковито почутє сьвідомости і силу відчуваня зовнішних вражінь; окруженє і теперішність стають ся для него цілком чужі і обоятні. Видить і чує все, не віддїловує однак на то зовсїм; не стараєть ся навіть о ратунок власний або своїх найблизших. В послїдній хвилї смерти ціле минуле житє пересуваєть ся йому перед очима, не тільки важнійші і більше інтересні випадки, але також дуже часто з прямо неймовірною докладностию і точностию пригадують ся вражіня дрібні, незначні а часто зовсїм забуті. В одній битві на французькій границї згинув недавно офіцир, ранений шрапнелем в голову. Погиб в кілька хвиль пізнїйше, одначе перед смертию зібрав послїдні сили і став виголошувати відчит про французьке письменство. Як показало ся, померший був перед покликанєм його до військової служби професором французької мови в гімназії. Таких случаїв можна навести більше. Подібних вражінь дізнають також люди, що топлять ся. В протягу двох, трох хвиль пересуваєть ся їм перед очима ціле житє з найдрібнїйшими його картинами.

Тов. „Українська Бесіда" в Ню Йорку

— устроює —

В ЧЕТВЕР, ДНЯ 13. СІЧНЯ 1916,

вечером о год. 7. на пращанє старого року,

в „Liberty Hall", 257 E. Houston St.

МАЛАНЧИН ВЕЧІР

получений з концертом хору „УКРАЇНСЬКОЇ БЕСІДИ", танцями, товариськими забавами і ріжними несподіванками.

Музика перворядна—українська.

БУФЕТ У ВЛАСНІМ ЗАРЯДІ.

ВСТУП 25 ЦНТ. ВІД ОСОБИ.

Окремий комітет доложить усїх старань, щоби забава випала як найкрасше, та щоби присутним дати нагоду як найвеселїйше попращати старий рік, а привитати Новий Рік 1916-тий.

Приходіть отже Родимці всі, а певно не пожалуєте — за що ручить комітет.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Читач „Свободи" й „Америки", Філядельфія, Па. Питаєте ся нас, „чому то редакція „Америки" не вміє писати статий, а йно щось наталяпає, ні пришити ні прилатати"?

Відповімо Вам на се, що: як хто вміє, так пише. Послухайте приклад з одної байки. Був раз такий швець, що як хотів вшити пару чобіт, то насамперед назбирав 7 пар подертих чобіт і шукав за цілими кавалками, аби зрихтувати „нову пару чобіт". Як господар вбрав ті чоботи, то вони зараз розлїзли ся, а як хотів направити, то також казав „ні пришити ні прилатати". Тодї той господар прийшов до шевця і кинув йому чобітьми в голову тай таки добре йому розвалив, а швець сказав:

— Видиш, ти кажеш, що чоботи нездалі на ноги, а вони і на голову добрі, бо видиш, щось мені розчерепили!

— На твою дурну шевську голову, то в сам раз! — сказав господар і пішов до дому, лишив ші чоботи у шевця.

А швець знов щось поштудерував, чоботи знов зрихтував та завісив за вікном. Прийшов ще якийсь чоловік і знов купив ті чоботи.

Скажіть же тепер: Хто винен? Чи винен бідний шевчиско, котрий не вмів по людськи нічого зробити і тому мусів людий туманити; чи ті два господарі, що дали ся втуманити?

Як би не було людий дурних, що купували ті чоботи, то той швець був би не робив такої штудеранції, але був би взяв ся до иншої роботи, наприклад до столярства, пекарства, молочарства чи чого иншого. Прецінь мусїло би щось і для нього в сьвіті найти ся!

Читач „Свободи" в Філядельфії. Той, хто пише якенебудь письмо і підписує його чужим іменем (як се Ви зробили, підписуючи під своєю безглуздою лайкою голову Р. Н. Союза п. Івана Артимовича), не знає і не розуміє, що то є честь або характер. Для таких людий наша „Свобода" не є призначена; вони мають свій орган — „Америку".

Українка, Ню Йорк, Н. Й. Питаєте ся, через яке бюро найлїпше посилати гроші до старого краю.

Можемо порадити Вам, а також і всім Українкам та Українцям в Америці, щоби посилали через „Американсько-Українське Бюро", яке засновано за почином У. Н. Ради в Америці. Там все Вам полагодять як найточнійше і як найсправедливійше. Се бюро вже тепер дістає сотки листів з признанєм, з яких богато прийшло від читачів нашої часописи таки до нашої редакції.

Бюро находить ся в Ню Йорку при 6-тій улици (520 E. 6th St.); впрочім адресу найдете все в оголошеню Бюра в нашій ґазеті. Можете переспацирувати ся і зайти до бюра, а там можете купити й українську книжку, як Вам яка подобаєть ся.

І. Г., Пасейк, Н. Дж. Росія мала перед війною, як подавали виказ, всего 8.600 автомобілїв.

Саме місто Ню Йорк під ту пору мало яких 10 разів стільки.

Підчас війни Москалї автомобілїв майже не вживають. Причиною того є недостача автомобілїв і добрих доріг.

З нюйорських англійських ґазет найбільше тягне за Росією The Evening Telegram, а найменьше The Evening Mail i The Evening Post. З ранїшних всі перехиляють ся в сторону „елайсів" (союзників), отже і Росії.

Американські ґазети політично дуже мало вироблені і дивлять ся більше на „бізнес" ніж на політичні переконаня. Ґазета така як публика, а що та американська публика ще також не має вироблених політичних переконань, тож нема що й дивувати ся її ґазетам. Як дозріє публика, то певно, що і преса змінить ся на лїпше.

М. П—ч, член У. Н. Союза в Торонто, Онт. Вашу допись, писану 3. січня с. р., ми дістали аж 11 с. м. Як бачите, вона прийшла до нас запізно і через те ми вже не можемо її надрукувати. Маємо надію, що заповіджені Вами збори випали по Вашій думці, з чого, очевидно, скористають торонські й околичні Українці. Про порушену Вами в дописи справу напишіть при нагоді еще раз, але пишіть коротко і конечно лиш на одній стороні паперу. Дописи, писані на обох сторонах паперу, ми мусимо викидати до коша, або переписувати, а се послїдне забирає нам богато дорогого часу.

РОДИМЦІ! СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ І НА ДАР ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ!

ЗА КІЛЬКА ЦЕНТІВ.

Здаєть ся бути неімовірним, щоби хто за кілька центів ризикував здоровлє, а навіть житє своїх сусідів. Але, даючи Вам таньше підробленє замісць правдивого средства, наражають Ваше здоровлє і житє на небезпеку. Купуючи Американський Еліксір Гіркого Вина, знаєте, чого жадаєте і длячого жадаєте. Домагайте ся, щобисьте дістали правдивий артикул Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина є добрим і безпечним средством на затвердженє, ослабленє, нервовість, недокровність і инші хороби жолудка. Ділає на апетит і помагає в травленю. Ціна $1.00. В аптиках.

Jos. Triner,
1333—39 S. Ashland Ave.,
(Adv.) Chicago, Ill.

Ревматизм мускулів дістане скоро полекшу, коли натрете болючі місця Трінера Лініментом. Ціна 25 і 50 цнт., з пересилкою 35 і 60 центів.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. сьв. О. Николая, від. 4, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся в неділю дня 16. січня с. р. о годині 3-ій пополудни в гали Народного Дому під ч. 72 Моріс Стр. Всі члени мають явити ся точно о назначеній годині. Члени, котрі не заплатять своїх вкладок за один місяць, зістануть суспендовані з Братства і У. Н. Союза. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. Й. Крайник, предс.; С. Глива, кас.; М. Смакула, секр.

ОБУРН, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 38, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня (дати не подано. — Ред.) точно о годині 2-гій пополудни в гали церковній. На тім мітінґу будемо принимати нових членів до Братства без вступного, а до У. Н. Союза за половину вступного. Тож старайтесь, Братя, щоб кождий з Вас придбав хоть одного нового члена до Братства і до У. Н. Союза. Наше Братство стоїть сильно і перевисшає своєю готівкою квоту 3000 долярів. Котрий член на той мітінґ не явит ся, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. Е. Саварин, секр.

ВІЛКСБЕРИ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що найблизший місячний мітінґ відбуде ся в неділю 16. січня с. р., зараз по скінченю Служби Божої. На тім мітінґу кождий член має явити ся, бо є важні справи до полагодженя, які дотикають кождого члена. Рівночасно подаєсь до відома всім, що нових членів буде приниматись до Братства ще без вступного, а до У. Н. Союза за половину вступного т. є за $1.00. Се вже послїдна нагода в сім місяци вступити в члени нашого відділу і У. Н. Союза тим, котрі ще не є нігде обезпечені, бо така добра і рідка нагода скоро не трафить ся! — І. Малишак, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 117, подає до відома, що на річних зборах, котрі відбули ся дня 9. січня с. р., вибрано слідуючий новий уряд: І. Костецький, предс.; Й. Деревянко, секр.; Л. Кішинівський, кас.; К. Камінський, Т. Качмар і А. Деревянко, контрольори; Ф. Дашкевич і Зюбрицький, тростіси; Оруський, Дяків і Малярський, доглядачі хорих; Драбик і Старущак, хорунжі; Ю. Кароль і Гишко, господарі галї. Мітінґи будуть відбувати ся як звичайно, т. є. кождої другої недїлї по першім. Новий уряд взиває всіх членів, щоб явили ся безуслівно на мітінґ, котрий відбудесь в понеділок дня 17. січня с. р. о 8-мій годині вечером в гали п. Головчака, ч. 509 E. 5. улиця. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости як до Союза так і до Товариства, бо в противнім разі поступить ся з ними після статута. Котрий член не явить ся на означений час, буде караний до висоти 50 цнт. — І. Костецький, предс.; Й. Деревянко, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 104, подає до відома, що на річнім мітінґу дня 12. грудня м. р. зістали вибрані слідуючі нові урядники: М. Вітів, предс.; Т. Ющик, заст. предс.; Т. Демкович, секр.; Н. Береза, заст. секр.; А. Стрийо, кас.; І. Козак, заст. кас.; І. Стек, доглядач маєтку; Т. Лисик, капітан; М. Ковікевич, хорунжий; В. Стецко і Д. Возьний, контрольори; Н. Ридош, Т. Якимовський, М. Коник і Ю. Литка, доглядачі хорих; Т. Драбет, дверник.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. св. Георгія, від. 239, подає до відома, що на засїданю, яке відбуло ся дня 19. грудня м. р., вибрано отсей новий уряд: Т. Грицей, предс.; І. Витязь, заст. предс.; Н. Волос, секр.; І. Ковальчик, заст. секр.; І. Сорока, кас.; А. Муха, заст. кас.; І. Боросєвич, С. Вільчинський і І. Береза, контрольори; С. Задорожний і І. Муха, хорунжі; С. Гвіздь, опікун хорих. Мітінґи будуть відбувати ся кождої третої недїлї по першім в гали Укр. Амер. Горожан. Слідуючий мітінґ відбуде ся в неділю дня 16. січня с. р., проте просить ся всіх членів явитись, бо є важні справи до полагодженя. — С. Гвіздь.

ІСТОН, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 137, вибрало на річнім мітінґу отсей новий уряд: М. Загоройко, предс.; Ф. Саґатий, кас.; С. Модний, секр. (1329 Франклін Ст.); Г. Яворський, заст. предс.; М. Скрига, заст. секр.; П. Бордун і Іван Турчинський, контрольори; І. Вересюк і Іван Терлецький, догл. хорих; І. Модний, дверник. Мітінґи відбувають ся кождої третої недїлї по першім в гали п. Ф. Саґатия під ч. 1403 Spring St.

ВІЙНА І ГОРОЖАНСТВО.

Коли хочете знати, скілько і де який край дотепер виграв і утратив, і мати перед собою правдиві боєві лінії, означені красками, то пришліть в почтових марках 35 центів, за що вишлю Вам книжочку: „Найновійші воєнні лінії", 11 цалів широку а 14 цал. довгу з 12 великими мапами і з всякими поясненями про війну і т. д. З кождим замовленєм пішлю даром книжочку з повним поученєм, як можна статись горожанином Злуч. Держав і поясненя американської конституції, у Вашій рідній мові. Пишіть на адресу:

THEODORE M. MURIN,
Box 163, Yonkers, N. Y.

ПОСИЛАЙТЕ ГРОШІ РОДИНАМ ДО СТАРОГО КРАЮ

через

„Американсько-Українське Бюро"

ЗАІНКОРПОРОВАНЕ ПІСЛЯ ПРАВА СТЕЙТУ НЮ ЙОРК.

Повставше з „Народної Канцелярії" тов-а „Укр. Нар. Ради" в Америці.

ЦІНА: за 100 корон 14 долярів.

КОРИСТАЙТЕ З НИЗКОЇ ЦІНИ І ВИКОРИСТАЙТЕ НАГОДУ, КОЛИ ВАШИМ РОДИНАМ ГРОШІ ЯК НАЙБІЛЬШЕ ПОТРІБНІ.

ГРОШІ ПОСИЛАЙТЕ МОНИ-ОРДЕРАМИ АБО В РЕДЖІСТРОВАНИХ ЛИСТАХ НА АДРЕСУ:

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc.,
520 E. 6th St., New York, N. Y.

НОВІ КНИЖКИ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНИ „СВОБОДИ".

—o—

Росія й Україна. — Ціна .... 15 цнт.
Наталка Полтавка. Оперетка в 3-ох діях.—Ціна 20 цнт.
Як утік Січинський з Діброви. Правдиве оповідане двох ...ерів, котрі його освободили з вязниці.—Ціна 10 ц.
Фармазони, або як 30 господарів записали ся чортови і як вони за 7 літ, сім місяців і 7 неділь дуже збогатіли ся. — Ціна .... 25 цнт.
Слово правди. Книжка ся написана сьвященником Петровим, котрий пояснює дуже докладно, яка повинна бути церков і як повинна відносити ся до політики сьвіта. — Ціна .... 15 цнт.
Що думають соціялісти. Короткий виклад соціялістичної науки. — Ціна .... 10 цнт.
Інститутка. Незвичайно гарне оповідане. — Ціна 15 цнт.
Девять братів і десята сестриця Галя. Дуже гарне оповідане. — Ціна .... 15 цнт.
Пів копи казок для веселого міра. Написав Спірідон Оглавевський. Дуже дотепно і живо написані сі казки. Кождий молодий чи старий прочитає їх з вдоволенем ... гумору і дотепу. Сторін 112. — Ціна 20 цнт.
Історія про дівчину сироту та про ріжні її пригоди: ... смутки, щасте й нещасте серед змінчивого ... — Ціна .... 40 цнт.

ЗАМОВЛЕНЯ ШЛІТЬ НА АДРЕСУ:

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Пошукую свого брата **ВАСИЛЯ РАВЛЮКА** (...ого Біл Вайт), з села Ланівці, пов. Борщів, Гал. Мав би перебувати в стейтах, а працює правдоподібно в майнах. Хто би про него знав або він сам, нехай зголосить ся на адресу: 6-8
SAM WHITE,
P. O. Pocchontas, Alta., Can.

Пошукую свого шваґра **ІВАНА ГУДАКА** з села ...ранське, пов. Сянік, Гал. Перед трома роками приїхав до Клівеленд, О. За подане його адреси дам нагороду. Голоситись до: 6
FRANK KEN,
120 Cottage St., Auburn, N. Y.

Пошукую **FRANK-A JESKI**. Хто би о нім знав або він сам, нехай подасть свою адресу до: 6
ANDRID KANTULAK,
250 Hunterdon St., Newark, N. J.

Пошукую свого шваґра **МИХАЙЛА ДУМЕНЧУК**, з села Кобаки, повіт Косів; перебував в Едмонтон, Альта. Хто би о нім знав, або він сам, прошу зголоситись на адресу: 6
ПЕТРО МЕННИЧУК,
Box 58, Acton West, Ont., Can.

ЗАТРУДНЯЄМО СТАЛО ПИЛЬНИХ ЛЮДИЙ в кождій околици. Анґлійського язика не вимагаємо. Спосібним платимо $25 тижнево. Пишіть сейчас до: Mr. May, 305 Broadway, Room 210, New York, N. Y. 151-8

Гринько Чорний пошукує свого брата **ВАСИЛЯ ЧОРНОГО**. Він походить з села Чуліїв, повіт Тусятин. Перед двома роками перебував в Форт Віліям. Хто би о нім знав або він сам, прошу зголоситись ласкаво на адресу: 5-6
S. FEDORYSHYN,
Box 50, Niagara Falls, Ont., Can.

Пошукую свого стриечного брата **АНТОНА ГРЕЧИНА**, з села Дарахова, пов. Теребовля, Гал. Перебував через довший час в Гудсон, Н. Й. Хто би о нім знав або він сам, зволить зголоситись на адресу: 5-6
MICHAEL GRECZYN,
363 Grand St., Jersey City, N. J.

ПОШУКУЮ ДОБРОГО СТОЛЯРА ДО ЦЕРКОВНИХ РОБІТ. Голоситись прошу сейчас на адресу: 5-7
JOHN LUHOWIAK,
921 Warrington Ave., S. S. Pittsburgh, Pa.

Пошукую свою доньку **МАРИНЮ ТОДОРЧУК** (Івана), з села Хартонівці, почта Торське. Вже третий рік в Америці. Має перебувати в Пенсильвенії. Хто би о ній знав, або вона сама, нехай зголосить ся до своєї мами на адресу: 5-6
KATARYNA TODORCZUK,
P. O. Fenwood, Sask., Can.

Пошукую **ІВАНА БОРИСА, СТЕФАНА БОРИСА і МАТІЯ СТЕФАНІВ** в дуже важній справі. Вони походять з села Нинів Долішний, повіт Долина, Гал. Прошу зголоситись до: 5-7
THEODORE MACKIW,
P. O. Melville, Sask., Can.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ з чистим теноровим голосом, уміючий провадити добре церковний спів, грати на фісгармонії як також провадити школу дітий, молодий, безженний і тверезий, глядає посади. Ласкаві зголошеня просить ся слати на адресу: Я Гайдук, 122 Second St., McKeesport, Pa. 4—6

Пошукую своїх дітий **МИХАЙЛА, ІВАНА і МАРІЮ ПИХНІЙ** з Гусятина, Галичина. Сини перебували в Ню Йорку, Н. Й., а донька в Шікаґо, Ілл. Вона є замужна; муж називає ся Коліс. Хто би о них знав або вони самі, нехай зголосять ся на адресу: 5-7
DMYTRO i MALANKA PYCHNIJ,
15 Poplar St., Ottawa, Ont., Can.

ПОТРІБНО 100 ЛЮДИЙ до науки „пейнер генгінґ". По скінченю науки даємо місця зі заробком від $5.00 до $12.00 денно. Інформації уділяємо безплатно. Зголошувати ся від год. 5—6 пополудни або листовно на адресу: 5-16
DECORATING CO.,
136 E. 57th St., New York, N. Y.

TEL. RECTOR 1468.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ
АВГУСТИН СМІТ
6 Wall Street, Room 118, New York, N. Y.

Перепроваджує всякі американські справи правні у всіх тутешних кортах.
Виробляє чартери для українських Братств і Товариств.
Виробляє морґічі.
Перепроваджує всякі справи старокраєві, як: купно і продажу грунтів, інтабуляції, справи спадкові, сирітські, стягане довгів і т. и. Старокраєві документи правні леґалізує ц. і к. австрійський конзулят.
Для вигоди місцевих костумерів урядую також вечерами від години 5 до 8 в офісі власного дому під числом 327. Іст 17 Стр.
Проте вже пора нам зрозуміти клич „Свій до свого", і з всякими справами прошу письменно як особисто удаватись тільки до свого адвоката, котрий Вас чесно і совісно обслужить. 6ч—
З поважанєм
АВГУСТИН СМІТ, адвокат.

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР В НЮ ЙОРКУ.

Чому я оголошуюсь в сій часописи?
Тому, щоби наших людий охоронити перед иншими неправдивими лікарями, які шумно оголошують себе в часописах.
Я є Українцем і говорю сею мовою.
Я лічу медично і хірурґічно недуги як: слабости ушей, носа, горла, легких, серця, жолудка, нирок, викиди шкірні, нервові слабости, гемороїди і секретні недуги мущин і полові женщин.
Мій офіс є заосмотрений у всі найновійші і найконечнійші апарати, потрібні до ореченя недуги і до курації.
Уділюю охотно відповіди на всякі запити кождому, хто до мене зголосить ся або напише. Кождий Українець повинен в потребі голоситись лиш до мене, а я радо уділю правдивої помочи. 1ч—
Dr. JOHN SMITH, Jr.,
327 E. 17 ST., NEW YORK, N. Y.
Мій офіс отворений в кождім часі. — Телефон: Stuyvesant 4493.

ЧИ БАЖАЄТЕ ПОСІДАТИ фарму, дім при стації желізничій, близько міста, фабрик, церков, школи і т. п., де поселюють ся наші Родимці? Коли так, то витніть сей цінний купон і вишліть нам його зараз а одержите фарму 9000 стіп кв. дуже малим коштом і заходом, а також дістанете і роботу, коли хочете. Кількох читателів, котрі перші надішлють нам сей купон, одержать фарму майже даром. Не зволікайте, бо та оферта триває лише дуже короткий час і пишіть до:
Realty Co., Dept. A. 309 Broadway, R. 210, New York.

РОДИМЦІ! СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Зверніть Увагу!

Спеціяльно в сім місяци даємо нагоду кождому в Злучених Державах і Канаді набути ґрамофон разом з 20-ма піснями, вартости $50.00 лише за $17.50.

15-ЛІТНА ҐАРАНЦІЯ!

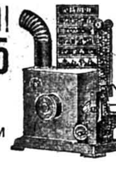
Надішліть $5.00 на задаток а відворотною почтою отримаєте чудово-говорячу машину разом з 20 піснями які довільно позволяємо вибрати собі в нашім списі.
Жадайте нашого безплатного ілюстрованого цінника ґрамофонів і других музичних інструментів. Наш маґазин отворений щоденно, не виключаючи неділь і сьвят від 9-ої години рано до 10-ої вечером. 43ч—
GREATER NEW YORK PHONOGRAPH CO.,
310 GRAND STREET, D. 306 NEW YORK, N. Y.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертаєсь ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує ся, в „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

ЧУДО! ЧУДО!
За $3.25
СІ ДВІ МАШИНКИ

КУПУЙТЕ! ТІЛЬКО НА КОРОТКИЙ ЧАС!

1) Найновійший ґрамофон, який тепер появив ся: грає ліпше як той, що коштує $30.00, грає ріжні пісні, танці і воєнні марші. На сю машину можна закладати найбільші плити і певно ліпше Вас вдоволить, як той, що коштує великі гроші. Плити додаємо даром. 1—
2) Машинка до домашного театру, яка показує воєнні образки, муки Ісуса Христа і сьмішні образки.
Сі дві річи розвеселять кожду хату. До машинки додаємо ріжні образки. До машинки не потреба електричного сьвітла, тільки є в ній нафтова лямпка. Усі доклади даємо до машинки. Сі образки може показувати навіть мала дитина. Не посилайте усіх гроший, тільки вишліть 75 цнт. задатку, а ми Вам вишлемо ґрамофон і машинку, а решту доплатитете як вам привезе товар до Вашого дому. Замовленя посилайте на адресу:
IMPORTING HOUSE,
953 W. Erie Str., Chicago, Ill.

НОВИЙ ФОТОҐРАФ В ДЕРБИ, КОНН.

Сим повідомляю Русинів в околици Дерби, Конн., що я отворив ЗАКЛАД ФОТОҐАФІЧНИЙ на розі Elizabeth & Third Sts., Derby, Conn.
Роботу викінчую артистично і по умірковании ціні.
З поважанєм
6—8 Й. БАЛТРУШОВ.

НОВИНА!

Великий воєнний образ, який означає битви в Карпатах. На сім образі побачите як наші війська відносять побіду над Москалями. Коштує лише 25 цнт. Можна прислати стемпсами. Пишіть еще нині.
Sklad Map, 38 St. Marks Pl., New York, N. Y. 140.

ФАРМИ! РІДКА НАГОДА! Уділяємо даром поради, в справі купна фарм. Жадайте сейчас витягу з департаменту рільничого в Вашінґтоні про наші фарми! Купуйте 10-ть акрові фарми огородові на довголітні сплати. Кольонія в поблизу великого портового міста, замешкала нашими людьми. Клімат дуже здоровий. Чотири рази до року збирає ярин. Дохід з акра до $300. Пишіть сейчас до:
JOSYF JANUSZ i HRYHORIJ KURDYDYK,
151-8 BOWERS HILL, VA.

КОЖДИЙ сьвідомий Українець повинен мати в своїй хаті портрети великих українських мужів як: Т. Шевченка, Ів. Франка, М. Грушевського, М. Павлика і Б. Хмельницького. Величина 16x20 цалів, ціна 50 центів за один. Книжки до читаня, молитвенники, кобзарі і всякого рода календарі. Катальоґ даром. Пишіть на адресу: 76—
RUSKA KNYHARNIA,
im. T. Szewczenka
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ФАРМА ДЕШЕВО НА ПРОДАЖ.

Вдова продасть фарму дуже дешево. Хата з чотирма румами, стайня на два коні і корову, віз, бричка, кінь, кури, дві безроги, два курники, тартак, дошки, машина до різаня дров і инші господарські прилади і 20 акрів поля. Купуючі зволять ласкаво зголоситись на адресу: 5-6
NICHOLAS RILLEY,
226 N. 2nd St., Philadelphia, Pa.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! Виробляємо ҐЕРДАНИ з кораликів до годинників з гербом України, ціна одного ґердана з більших кораликів $1.50, з меньших кораликів $2.00. Січовий з золотим гачком $3.00. Маємо до продажи коралики у всяких кольорах, ціна 25 цнт. за один бонч. Адресуйте: RUSKIJ BAZAR, 168 E. 4th Street, New York, N. Y. 94—

Даром!

ВЕЛИКИЙ ВОЄНИЙ ЗОШИТ, який містить 58 образків знятих з поля битви. На сих образках побачите як то війна виглядає! Сей зошит даємо даром до книжки з ТЕРЕНІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ. Се є дуже інтересна книжка під сю пору. Коштує лише 40 цнт. Гроші можна присилати стемпсами. Наклад невеликий, тож спішіть і пишіть еще нині до: —54
RUSKA KNYHARNIA,
38 St. Marks Pl., New York, N. Y.

ПОРТРЕТ Т. ШЕВЧЕНКА

можна набути за 20 цнт. в книгарни „Свободи". — Величина портрету: 13x16 цалів. — Сей портрет повинен находити ся в кождій українській хаті.

Замовленя шліть до:

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ, ЩО ҐРАЮТЬ АМАТОРСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

ПЕРША РУСЬКА КОСТЮМЕРІЯ

Посідає великий склад першорядних народних русько-українських і иншого рода добірних костюмів як також потрібні прибори до характеризованя осіб, як: перуки, волося, бороди, вуси, шмінки і т. п. Річи ті випожичаємо по дуже низьких цінах. В нюйорських околицях убираємо і характеризуємо аматорів відповідно до роль граючих на сцені. При замовленях треба присилати спис осіб і потрібних річий. Замовленя треба присилати що найменше 8 днів перед представленєм на адресу:
Mrs. E. UHORCHAK, 310 2nd Street, Jersey City, N. J.

НЕ КУПУЙТЕ СІРНИКІВ (мечків) та не тратьте тільки гроший бо вже вийшла в Америці
НОВІСТЬ
вічна запальничка, разом з олівцем, а коштує разом з пересилкою лише 35 центів.
Належитість присилайте почтовими марками, або мони-ордером. Аґентам добрий рабат. Належитість посилати на адресу: 154чс—
MANUFACTURING CO.,
161 E. 4th St., Dep. 3, New York, N. Y.

НА ПЕРЕЛОМІ НОВОГО РОКУ!

ДО ВІДОМА ВСІМ ЧЛЕНАМ І МІСЦЕВИМ УРЯДНИКАМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, А ТАКОЖ ВСІМ ТИМ, КОТРІ ДОТЕПЕР НЕ Є ЧЛЕНАМИ У. Н. СОЮЗА.

На підставі ухвали, яку принято на річнім засіданю головного уряду Українського Народного Союза в жовтни с. р., отсим подаєть ся до загального відома, що Український Народний Союз принимає нових членів в місяцях падолисті і грудни 1915 р. і в місяци січни 1916 р., почавши від дня 1. падолиста с. р. до дня 31-го січня 1916 р., за ПОЛОВИНУ ВСТУПНОГО.

Від 1. січня 1915 р. нові ЧЛЕНИ Укр. Нар. Союза при вступі платили вступне в сумі $2.00. На підставі висше згаданої ухвали в протягу висше згаданого часу нові члени платять лише $1.00 вступного (за що отримають грамоту, відзнаку, книжочку і статут).

Кожде ТОВАРИСТВО ЧИ БРАТСТВО, котре приступить до У. Н. Союза яко відділ в місяцях: падолисті і грудни 1915 р. та в січни 1916 р., буде приняте за половину вступного т. є. $5.00 (за $5.00 отримає таксамо як перше за $10.00: книги, чартер і печатку відділу). Ся опустка є лише для тих нових відділів, котрі приступлять до Укр. Нар. Союза в часі від 1-го падолиста 1915 р., до 31-го січня 1916 р.

Кождий місцевий секретар (орґанізатор) У. Н. Союза буде управнений, як і попередно, до 50 цнт. орґанізаторської нагороди за кождого новозорґанізованого члена.

Крім звичайної нагороди кождий місцевий ОРҐАНІЗАТОР, ЧИ ТО УРЯДНИК ЧИ ЧЛЕН, отримає надзвичайну нагороду, коли від 1. падолиста с. р. до 31. січня 1916 р. зорґанізує більше число членів до Укр. Нар. Союза. І так:

За 15 нових членів отримає гарну орґанізаторську відзнаку.
За 25 нових членів отримає готівку в квоті $5.00.
За 50 членів отримає готівку в квоті $10.00 і гарну срібну відзнаку.
За 100 членів отримає готівку в квоті $25.00 і гарну золоту відзнаку.

Імена тих місцевих орґанізаторів, котрі придбають меньше число нових членів як висше подано, будуть вписані в „Золотій Книзі" яко щирих робітників і орґанізаторів Укр. Нар. Союза.

Тож, Панове місцеві урядники і члени та прихильники У. Н. Союза, беріть ся до праці і старайте ся приєднувати як найбільше число членів до У. Н. Союза, а також заслужити собі на добре імя в історії нашої орґанізації.

До висше згаданих нагород КОЖДИЙ ЧЛЕН І МІСЦЕВИЙ ОРҐАНІЗАТОР має повне право, коли на них заслужить.

Коли би хто потребував якихнебудь інформацій, нехай віднесеть ся по них на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
P. O. Box 76 Jersey City, N. J.

ЗА ГОЛОВНИЙ УРЯД УКР. НАР. СОЮЗА:

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.
М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.
С. Ядловський, гол. фін. секр. У. Н. С.
А. Шаршонь, гол. касієр У. Н. С.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ НАРОДНА ДРАМА ЗІ СПІВАМИ В V. ДІЯХ

ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ

М. Старицького, в перерібці Александрова.

СЯ КНИЖКА НАДАЄ СЯ ВПОВНІ ДЛЯ АМАТОРСЬКИХ ТЕАТРАЛЬНИХ ВИСТАВ. ДО ВІДОГРАНЯ ПОТРІБНО ВСЕГО 8 ЖЕНЩИН І 7 МУЩИН. — ЦІНА ЗА ПРИМ. 30 ЦНТ., ЗА 15 ПРИМІРНИКІВ $3.35. — Шліть замовленя враз з належитостю до:

"SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

НАЙНОВІЙША УКРАЇНСЬКА КОСТЮМЕРІЯ В НЮ ЙОРК, Н. Й.

Має до випожички всякого рода костюми до представлень і балів маскарадових як також до ріжних драм прм. „СІЧИНСЬКИЙ ПОТОЦЬКИЙ", котрих не дістанете в жадній костюмерії. Маємо також всякого рода прибори до характеризації як: перуки, бороди, вуси і шмінки. Все те випожичаю по дуже приступній ціні.
Замовленя присилайте 8 днів перед представленєм.
A. MALANCHUK 142ч-26
143 E. 4th Street, New York, N. Y.

Ви маєте гарне лице.
АЛЕ ЯКИЙ ВАШ НІС?

перед потім

В тім часі і віці, Ви повинні рішучо дбати про Ваш вигляд, коли хочете покористуватись житєм. Не лише для власного вдоволеня Ви повинні виглядати повабно, але памятайте на те, що на сьвіті судять Вас, в більшій части, по Вашім вигляді. Тому старайтесь виглядати повабно, бо инакше пошкодите своїй власній долі! На Вашім вигляді залежить Ваші невдачі або неводжене в житю. Якоюж повинна бути Ваша доля? Мій апарат „Trados" (модель 22) уформовує негарної форми носа без вінкої операції скоро, безпечно і тревало. Не долягає в нічім і не перешкаджає у Вашім денним занятю. Пишіть сейчас по безплатну книжочку, яка розкаже Вам як перемінити негарну форму носа без коштів на случай Вашого невдоволеня.
M. TRILETY, Face Specialist,
134 Ackerman Bldg., Binghampton, N. Y.

ЧИТАЙТЕ РУСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ, А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ".

"SVOBODA"
83 Grand St.,
Jersey City, N. J.

ПОЗІР! ВАЖНЕ! ЧИТАЙТЕ!

Вже вийшла на 160 сторін ілюстрована (з дуже гарними образками) книжка

„З ТЕРЕНІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ".

В тій книжці є описані всі галицькі і буковинські повіти, міста, місточка і села де дотепер ґаздують Москалі. Єсли не маєте з дому жадного листа, то з тої книжки довідаєтесь, що ся діє в Вашій родинній місцевости. Спис всіх убитих, ранених і полонених Русинів-Українців і Поляків з поданєм, хто де служив при війську і хто звідки походить родом і з котрого повіту.

Ся книжка є дуже важна і інтересна, повинна находитись у кождого і в кождій хаті.

Ціна 50 цнт. Позамісцеві можуть присилати мони-ордер або стемпсами (канадійських не приймаєсь). Тому спішіть ся, єсли хочете мати ту книжку, бо наклад дуже малий. Аґентам значний опуст. Пишіть на адресу: 1-4ч—

SKLAD KNYZOK, B. Kulikowski,
161 E. 4th St., Dep. 3. New York, N. Y.

ВИКАЗ

УБИТИХ, РАНЕНИХ, ПОЛОНЕНИХ І ПРОПАВШИХ УКРАЇНЦІВ У ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНІ.

—o—

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (єґри)
у. = улани
д. = драґони
а. = артилєрія (полева)
а. кн. = артилєрія кінна
а. гір. = артилєрія гірська
а. кр. = артилєрія кріпосна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн. = піонїри
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітети
л. = ляндвер (піх. краєвої оборони)
у. л. = улани ляндвери
а. л. = артилєрія ляндвери
г. л. = гавбиці ляндвери
з. о. = загальне ополченє (ляндштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (реґімент), баталіон або дивізію.

—o—

(Дальше).

Листа утрат ч. 168

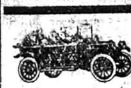
УБИТІ:

Стасила Володислав, 90 п. (6. I, 15)
Сторх Йосиф, 89 п. (14—28. I, 1915)
Суровець Мартин, 17 л. (21. II—4. III, 1915)
Свір Іван, 17 л. (9—20. II, 1915)
Терлецький Максим, 89 п. (1—12. XII, 1914)
Трембецький Іван, 89 п. (3—15. I, 1915)
Труш Теодор, 89 п., 14 комп. (14—28. I, 1915)
Тимчина Григорій, 89 п., ур. 1892 (3—15. I, 1915)
Фабіянчин Іван, 89 п. (16—30. I, 1915)
Федьків Іван, 89 п. (16. I, 1915)
Федюк Михайло, 89 п. (16—30. I, 1915)
Федун Василь, 89 п. (16—30. I, 1915)
Федик Григорій, 89 п. (26. I, 15)
Хомик Стефан, 89 п. (23—24. I, 1915)
Циба Юрко (помер 17. XI, 1914 у шпитали в Росії)
Циприс Андрій, 17 л. (21. II—4. III, 1915)
Чайковський Михайло, 89 п. (26. I, 1915)
Чемеґа Роман, 33 л. (21. X, 1914)
Читербок Никола, 90 п. (31. I, 15)
Шпік Михайло, 89 п. (24. I, 1915)
Шиповський Іван, 17 л. (27—31. XII, 1914)
Щигол Василь, 89 п. (3. I, 1915)
Щигол Йосиф, 89 п. (3. I, 1915)
Юрків Іван, 89 п. (28. I, 1915)
Янишин Михайло, 17 л. (27—31. XII, 1914)
Яремчук Іван, 89 п. (24. I, 1915)
Ярош Іван, 10 пн. (3. IY, 1915)

РАНЕНІ:

Саноцький Роман (кад.), 90 п.
Туркевич Никола (ляйтн.), 7 л.
Федик Михайло (кад.), 89 п.
Яшовський Іван (кад.), 89 п.
Андрейко Гаврило, 89 п.
Бабій Іван, 33 л.
Бачульський Іван, 89 п.
Бадович Лавро, 90 п.
Байорський Йосиф, 89 п.
Бальовський Михайло, 89 п.
Банка Йосиф, 90 п.
Барабах Стефан, 89 п.
Баран Григорій, 89 п.
Баран Никола, 89 п.
Барчишин Тома, 89 п.
Бардак Василь, 89 п.
Беневич Евген, 90 п.
Бень Василь, 89 п.
Береський Дмитро, 89 п.
Береський Никола, 89 п.
Березюк Іван, 89 п.
Березовський Омелян, 89 п.
Бернацький Михайло, 90 п.
Біляк Іван, 89 п.
Білий Стефан, 89 п.
Бісь Петро, 90 п.
Бішко Олекса, 90 п.
Блюс Ілько, 89 п.
Бохна Михайло, 90 п. (перенесений 5. I, 1915 до 14 стр.)
Боярський Дмитро, 90 п.
Бойко Василь, 89 п.
Бокало Василь, 89 п.
Болецький Мартин, 33 л.
Боровяк Павло, 17 л.
Браславський Йосиф, 17 л.
Будай Павло, 33 л.
Будник Михайло, 35 з. о.
Бугай Павло, 89 п.
Бруньовський Іван, 90 п.
Бурда Теодор, 89 п.
Ваць Петро, 89 п.
Вахула Григорій, 89 п.
Вальчак Михайло, 90 п.
Валькович Яків, 17 л.
Вандзьо Іван, 89 п.
Ваньо Дмитро, 89 п.
Ванькович Іван, 90 п.
Ванькович Яків, 17 л.
Вареница Стефан, 89 п.
Васильків Іван, 89 п.
Вертелецький Іван, 89 п.
Вігор Григорій, 89 п.
Вінтоняк Никола, 33 л.
Водзік Максим, 17 л.
Войтановський Стефан, 89 п.
Войтик Йосиф, 89 п.
Войтович Іван, 17 л.
Волянський Іван, 89 п.
Волощак Петро, 89 п.
Волощук Михайло, 89 п.
Волошин Григорій, 89 п. (ур. 1880)
Волошин Григорій, 89 п. (ур. 1894)
Ворас Мартин, 89 п.
Воронка Данило, 89 п.
Воробець Михайло, 89 п.
Возняк Василь, 89 п.
Вирва Михайло, 90 п.
Виздрик Семен, 89 п.
Галадій Дмитро, 33 л.
Галат Іван, 17 л.
Ганусяк Гаврило, 89 п.
Гарасим Іван, 17 л.
Гаращук Данько, 89 п.
Гарцула Василь, 90 п.
Гащук Григорій, 89 п.
Гатала Йосиф, 90 п.
Гнатуш Петро, 89 п.
Головенко Никола, 90 п.
Головенко Петро, 89 п.
Головчак Петро, 89 п.
Гриб Семен, 89 п.
Грицак Михайло, 89 п.
Грицак Петро, 89 п.
Грициняк Михайло, 89 п.
Гримак Ілько, 90 п.
Гримак Стефан, 90 п.
Гуль Теодор, 89 п.
Ґабловський Михайло, 33 л.
Ґаляс Іван, 89 п.
Ґідзяк Теодор, 89 п.
Ґіль Антін, 90 п.
Ґілетій Іван, 89 п.
Глушик Михайло, 89 п.
Ґошко Петро, 89 п.
Дац Кирило, 89 п.
Даниляк Іван, 89 п.
Демчишин Василь, 89 п.
Демків Михайло, 89 п.
Деревянка Петро, 89 п.
Діявол Петро, 17 л.
Дмитерко Василь, 89 п.
Дмитрів Йосиф, 89 п.
Довган Никола, 33 л.
Драч Андрій, 89 п.
Думич Іван, 89 п.
Дупіра Данило, 89 п.
Двуліт Михайло, 89 п.
Динак Іван, 89 п.
Диркач Іван, 89 п.
Дзвціняк Никола, 89 п.
Дзвдзіц Михайло, 89 п.
Дзюбак Мирон, 89 п.
Дзюма Павло, 89 п.
Дзюс Пилип, 89 п.
Дзюс Теодор, 89 п.
Ждань Андрій, 90 п.
Жук Іван, 89 п.
Жук Михайло, 89 п.
Жук Стефан, 33 л.
Журба Казимир, 89 п.
Жигаляк Юрко, 17 л.
Жито Михайло, 90 п.
Зелінський Олекса, 89 п.
Зелінський Казимир, 89 п.
Земетка Михайло, 89 п.
Зінчук Яків, 89 п.
Змий Григорій, 89 п.
Йонко Іван, 89 п.
Індицький Лев, 89 п.
Іванів Лука, 89 п.
Іванишин Іван, 89 п.
Іванський Іван, 90 п.
Івасівка Дмитро, 33 л.
Ізерський Макар, 89 п.
Кабан Михайло, 90 п.
Качмар Іван, 89 п.
Калагурський Стефан, 89 п.
Каламай Василь, 89 п.
Капраль Михайло, 89 п.
Карбовник Петро, 89п.
Карпляк Андрій, 89 п.
Кавулич Іван, 89 п.
Келбасович Михайло, 89 п.
Кіц Іван, 89 п.
Кінаш Григорій, 89 п.
Кірик Онуфрій, 17 л.
Кішак Никола, 17 л.
Клюфас Михайло, 89 п.
Клюса Іван, 89 п.
Клим Іван, 33 л.
Кмітій Григорій, 89 п.
Кнап Павло, 90 п.
Кобан Рудольф, 33 л.
Когут Василь, 33 л.
Колатало Теодор, 90 п.
Кольбух Іван, 89 п.
Колода Іван, 90 п.
Копцюх Іван, 90 п.
Копровський Андрій, 89 п.
Королишин Григорій, 33 л.
Кортунь Михайло, 89 п.
Коритяк Михайло, 89 п.
Костевич, цуґсфір., 89 п.
Костур Йосиф, 17 л.
Косик Теодор, 89 п.
Кот Блажко, 89 п.
Котула Юліян, 90 п.
Коваль Іван, 89 п.
Коваль Йосиф, 33 л.
Коваль Петро, 89 п.
Ковалишин Йосиф, 89 п.
Ковальський Йосиф, 89 п.
Козак Григорій, 89 п.
Козак Тома, 17 л.
Козар Іван, 33 л.
Козар Тимко, 33 л.
Козовий Никола, 89 п.
Красвський Михайло, 90 п.
Кравців Евст. (однор. добр.), 17 л.
Ґрук Іван, 90 п.
Крисюк Никола, 89 п.
Кульба Іван, 89 п.
Кулешко Іван, 89 п. (перенесений до 14 стр.)
Куліш Павло, 17 л.
Кульпа Михайло, 89 п.
Кулієвич Григорій, 89 п.
Куминяк Василь, 89 п.
Кулинський Фотій, 89 п.
Кунашинський Войтко, 89 п.
Курій Ілько, 89 п.
Куртич Антін, 89 п.
Курило Іван, 90 п.
Кушнір Дмитро, 89 п.
Кузьма Григорій, 89 п.
Квока Андрій, 17 л.
Кисіль Андрій, 89 п.

(Дальше буде).

ПОЗІР! Одинока школа механіків, шоферів в польській мові. Зачніть тепер. Сезон автомобільовий тревае все. На що Вам оставати без праці, коли можете заробити $15 до $30 як шофер. Наша школа дає комплетний курс, який тревае 4 тижні. Наука в день або в ночи. Ґарантуємо лайсенси.

КОШТ $15.00.

International School of Automobile Engineers, 88-111—
147 E. 40th St. New York

ДАРОМ! ЦІЛКОМ! ДАРОМ!

Виучу грати на якім небудь інструменті, єсли тільки Ви любитель музики, не робить ріжниці, чи ви грали на якім інструменті, чи ні. Ґарантую за успіх моєї науки в часі 20 до 25 днів.

Жадайте сегодня катальоґ, залучаючи 2-центову марку на відповідь.
Адресуйте 153—18
T. KASPER,
5719 S. Laflin St., D. A. Chicago, Ill.

DR. KOLER
638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
ЛІКАР
(говорить по українськи)

Dr. KOLER є одиноким лікарем в Пітсбурґу, котрий відбув свої студиї в Варшаві, має 18 літ досьвіду у лїченю недуг приватних мущин і женщин. Лічить: затроєне крови, уплави, неміч у мущин, всякі уплави мочевого проводу, лишаї викиди скірні, свербячку, шкрофули, недуги міхура і инші, походячі з нечистоти крови або блудів молодости. Голосіть ся особисто; почтою не лічу.

Години принятя: від 9-ої рано до 8-ої веч. В неділі до 2-ої.

DR. RICHTER'S Pain-Expeller
найуспішнїйший лік проти РЕВМАТИЗМА, БОЛІВ, ПАРАЛІЖА СУСТАВІВ І МЯЗІВ.

Оріґінальні пачки мають опаковане як побіч подано.

Не беріть пачок, які не мають нашої торговельної марки якоря.

Фляшочки по 25 і 50 центів в аптиках і впрост від фірми.

F. Ad. Richter & Co.,
74-80 Washington St.
NEW YORK, N. Y.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

випозичає керичі на весіля, хрестини і всякі другі забави.
115 Ave. A., New York, N. Y.
Телефон: Orchard 2568.

РУСЬКИЙ ЛІЧНИЧИЙ ІНСТИТУТ,
(Старокраєвого християнського лікаря).

Се лічниче заведене має вже вироблену славу. Спеціяльно лічать тут застарілі жолудкові недуги, як також перестудженє, запаленє легких і другі внутрішні недуги, епілепсію і сокретні недуги мущин і женщин. Цілковито вилічую з ревматизму, пухлини і ран лишаї і скірні викиди. Ліки виробляють ся під доглядом лікаря і з вибраних зіль привезених зі старого краю. Лікар говорить по руськи.

Інститут отворений щодня від рана до 7. вечером і виключаючи неділю. 25-
Dr. SUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 68th Str., New York, N. Y.
Betw. 1st Ave & Ave A.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ!
УЧІТЬ СЯ АКУШЕРІЇ В НАШІЙ ШКОЛІ, АБО У СЕБЕ ДОМА. ПО УКІНЧЕНЮ ВИДАЄМО ДИПЛЬОМ. Лічимо успішно всякі слабости мущин, женщин і дітей. Адресуйте:
Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery
229 E. 14th St., Dpt. S. New York, N. Y
Telephone: Stuyvesant 933.

R. J. Glick Агент асекураційний від огня.
Офіс находить ся —39
в WILLIAM McCONNEL BUILDING
SHAMOKIN, PA

Dr. A. Brown
ЛІКАР ДЕНТИСТ
45 E. 7th St., 1 floor, New York, N. Y.
(близько церкви сьв. Юрія)

Витягає зуби без болю. Всякі дентистичні роботи виконує солідно і дешево. Принимає також на сплати. Роботу ґарантуєсь. Урядує щодня до 9-ої год. вечером, а в неділю до 2-ої години пополудни.

Говорить по українськи. 154чс13

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!
ЗА ПОЛОВИНУ ЦІНИ!
ЛИШЕ НА КОРОТКИЙ ЧАС!
СПІШІТЬ СЯ!

Коли хочете набути:

1) Годинник найновійшої системи, який накручує ся раз на 8 день; машинерія у нім швайцарська, на 11 камінів, тримає добре час; словом, сей годинник є найліпший зі всїх, так, що кождий буде ним вдоволений. Ціна сего годинника є $10.00 а ми продаємо його по фабричній ціні лиш за $5.75. Сей годинник є ґарантований на 20 літ.

2) Від довшого часу потребуєте доброї бритви і не можете натрафити на ню. Купіть собі у нас всі ті прибори: 1 бритва, пасок, милярка, пензель і мило. Ті прибори варта найменьше $5.00 а ми Вам продамо за $2.75. 4сч—

Усі річи ґарантовані. Коли Вам не подобаєсь ся, можете нам її звернути, а ми Вам відміняємо або гроші звернемо в тій хвили; пробуйте купити у нас а певно, що непожалуєте. Хто заордерує обі річи, отримає за $8.25. Замовленя посилайте враз з ґрішми на адресу:

CLUB HOUSE,
Box 335, Chicago, Ill.

Болгари в борбах.

Болгари не лише в теперішній війні, але і у війнах, які через довгі десятиліття вели з Турками за свободу, викликали подив в цілім сьвіті. Їх геройство, а головно їх витревалість, є прямо подиву гідні.

Сей нарід, який побіджує у борбах, є найздоровійший і доживає пізної старости, а завдячує се тій обставині, що вже від 100 літ пізнає вартість лічничої сили, яку дає їм сама природа з цьвітів, листя, корінців, кори, зерен, зіля і др., з яких виготовляють чай.

Г. Г. фон Шлік, перенияв від Болгар сей в тайні придержуваний спосіб виробу чаю, а випробуваючи його лічничу силу на собі і других недужих, віддав його до загального ужитку під назвою: Болгарський Кровний Чай.

Болгарський Кровний Чай є одиноким ліком який найскорше протидїлає в случаях недуг жолудка, нирок, печінки, селезінки, міхура, занечищеня кишок, нердачого, з перестуди, проти браку апетитових недуг і проти болю голови лохотиту, нереґулярности стілця, травленю і немочи тіла, і т. и.

Наші краяни, Осип Дражник і його супруга з Савт Бенд, Інд., пишуть о сім ліку слідуюче:

„Признаємо, що Болгарський Кровний Чай ділає успішно. Він є знаменитим средством для чищеня крови. Поручаємо його кождому".

Одну велику на 5 місяців триваючу родинну пачку за $1.00 вишле денебудь:

MARVEL PRODUCTS COMPANY
29 Marvel Bldg.,
Pittsburgh, Pa.

ЖМІЄЧНИК є одним з найлїпших домашних ліків і певним средством проти ревматизма, болів здочий, колєна і болів грудий, є помічне на болї голови, на болї суставів у рук і ніг, на легкий параліж карку, болї горла і зубів. СЕЙ ЛІК Є ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Відносіть ся до ґенерального аґента, залучаючи 2-центову марку на відповідь. 138—феб 11
MIKE FEDIW,
47 Ridge St.,
Hastings upon Hudson, N. Y.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!
Чи Ви знаєте
ЩО ГРОШІ, ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та почніть складати свої ощадности в стейтовім банку на розі улиць
38ч- CARSON і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевнїйших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші ЦЕРКОВНІ, БРАТСЬКІ, СИРІТСЬКІ і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найлїпші лінії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсі.

German Savings & Deposit Bank
COR. 14-ої і CARSON STREETS, SOUTH SIDE PITTSBURGH, PA.
И. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас., Ол. Бучак, урядн. банку.

ДО ХОРИХ РУСИНІВ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,
славний спеціяліст зі старого краю
поручає всім терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, СТРУКТУРУ АБО ЗВУЖЕНЄ МОЧЕВОГО КАНАЛУ, НЕДУГИ ВЕНЕРИЧНІ, ЯК РІВНОЖ ВСІЛЯКІ НАСЛІДКИ ТАЙНИХ НЕДУГ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ І Т. Д.

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітей в своїм офісї або в домі пацієнта, спеціяльно же на пропуклину при помочи спеціяліста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave., (між 17 а 18 ул.)
NEW YORK CITY,
Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

ТУТ МАЄТЕ ЛЯМПУ ЯКУ БУДЕТЕ ЗАВСІДИ ЛЮБИТИ.

То є лямпа RAYO — она ніколи не спрпикрить ся Вам. Rayo є лямпою яка вислужить довгий час даючи завсїгди то саме сьвітло. RAYO ЛЯМПИ ніколи не мигтять, чи випалюють ся. Они так збудовані, щоби дати сьвітло невипадаюче.

Rayo лямпи здїлають Ваш дім принадним. Они є красно виконані, однак при тім ужиточні — запалюють ся так як газ — без здійманя шкла чи умбри.

Ідіть нині до Вашого стору і кажіть собі показати Rayo лямпу. Тоді можете її доброту осудити самі. Побачите як виґідною до ужитя — до чищеня — як принадна її будова.

З причини, що лише одного рода Rayo лямпа, так питайте по назвиску. Она здїлає Ваш дім принадним. Дасть більше за Ваш ґріш.

STANDARD OIL COMPANY
(New Jersey)
NEWARK NEW JERSEY

Rayo Lamps

Читайте руські книжки і ґазети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила.

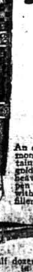
КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ для Братств і Товариств до вписуваня місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода" по ціні 7 цнт. штука.

ZIRA CIGARETTES
PLAIN-END
10 FOR 5c.
ЗАГАЛЬНО КУРЕНІ.

ZIRA найшли загальний попит поміж курцями. Вони не мають конкурентів, бо їх якість признана за найліпшу. КУПИ ПУДЕЛКО НИНЇ.

Сї прекрасні дарунки ДАРОМ за Zira

КУПОНИ І ПЕРЕДНІ БОКИ ПУДЕЛОК.

An excellent "Diamond Point" Fountain Pen, two 14-kt. gold filled bands, heavy solid 14-kt. gold pen point. Complete with box, clip, glass filler. [illegible] coupons.

Half dozen Tea Spoons in a box. 125 coupons.

Washing Machine. The latest and best in washing machinery; easiest on the clothes, easiest on the operator; should last a lifetime. [illegible] coupons.

Zira передні боки пуделок мають вартість пів цента готівкою або цілого купона при вимінї на дарунки. Грошеві купони в кождім пуделку.

Продаєсь їх всюди

Gent's Umbrella, pure silk, 27" 600 coupons.

Починай щадити їх від нині

Пишіть по цінники премій

ZIRA DEPARTMENT
98 First Street, Jersey City, N. J.

P. Lorillard Co., Inc., New York City
Est. 1760